

1. UPPGIFTER OM DEN ÅRLIGA GENOMFÖRANDERAPPORTEN

CCI-nr	2014TC16RFCB032
Benämning	Interreg V-A SE-FI-NO Sweden-Finland-Norway (Nord)
Version	2018.0
Rapporteringsår	2018

2. ÖVERSIKT ÖVER GENOMFÖRANDET AV SAMARBETSPROGRAMMET

Sammanfattande uppgifter om genomförandet av samarbetsprogrammet under det aktuella året, inklusive om finansieringsinstrument, med avseende på ekonomiska uppgifter och uppgifter om indikatorer.

Programmet fortskrider i enlighet med de uppsatta målen och intentionerna för programmet. Under andra halvåret 2018 togs initiativ till en ansökan om programändring avseende en omfördelning av ERUF-medel från Karelia CBC (FI) och Kolarctic CBC (FI och SE) till Interreg Nord. I september 2018 beslutade övervakningskommittén att en ansökan skulle skickas in och programändringen godkändes av EU-kommissionen i december 2018. Genom programändringen tillfördes 18 461 857 euro till programmets ERUF-budget. Programmets ERUF-budget uppgår nu till ca 60,41 miljoner euro och inklusive nationell finansiering från Sverige och Finland uppgår budgeten till ca 94,62 miljoner euro. Tillsammans med norsk finansiering uppgår programmets budget till ca 111,94 miljoner euro.

Två ansökningsomgångar stängde under 2018 och resulterade i 38 ansökningar om huvudprojekt vilket är ungefär i nivå med tidigare år. Alla insatsområden var öppna för ansökningar. Förstudieansökningar har kunnat lämnas in löpande och under året inkom 9 ansökningar. Totalt har det inkommit 199 ansökningar varav 178 huvudprojekt och 21 förstudier. Under 2018 beviljades 17 projekt (13 huvudprojekt och 4 förstudier) och totalt har nu 66 projekt (54 huvudprojekt och 12 förstudier) beviljats medel. Vid årsskiftet var 55% av ERUF-budgeten och 84% av budgeten för IR-medel intecknade.

Under året avslutades 9 projekt, varav 2 förstudier. Återföringar till fonden från avslutade projekt uppgår i snitt till 17,39 % av beviljade medel, men varierar mellan 1,34 % i insatsområde 1 till mellan 19,3 - 21,2 % i övriga insatsområden. Totalt har 685 641 euro återförts till fonden och kan istället beviljas till nya projekt. 49 projekt var pågående per den 31 december 2018.

Utbetalningstakten ökade under 2018 jämfört med tidigare år. Under året beslutades 105 utbetalningar på totalt ca 7,87 meur. Totalt har 15,43 meur

betalats ut genom 222 utbetalningar till stödmottagarna. Utbetalningarna motsvarar ca 45 % av hittills beviljade medel till projekt och ca 26 % av programmets totala budget. Inbetalningar från EU-kommissionen, inklusive förskott, uppgår till ca 16,74 milj. euro, varav 8,96 milj. euro betalades in under 2018. Programmet har hittills lämnat in 18 ansökningar om betalning varav 8 under 2018.

En analys av programmets indikatorer har genomförts och den visade att flera av aktivitetsindikatorerna sannolikt skulle komma att överskridas redan innan den extra allokeringen av medel togs i beaktande. Eftersom programmet skulle tillföras extra medel beslutades att slutmålen skulle ökas för de flesta av indikatorerna. Delmålen för 2018 bibehölls då möjligheterna att hinna påverka utfallen under återstoden av året bedömdes som små. De hittills beviljade projekten har bidragit till att samtliga delmål för 2018 har uppnåtts avseende de indikatorer som ingår i resultatramen. Som framgår av tabell 3 nedan så är de uppnådda resultaten i förhållande till delmålen väsentligt mycket högre än delmålen, några av indikatorerna är också relativt nära de slutmål som programmet ska uppnå till år 2023. I februari 2018 ändrades förordningen (EU) (2018/276) vilket gav möjlighet att redovisa utfallsvärden både för avslutade projekt och för projekt som fortfarande är pågående, men där mätbara delresultat hunnit uppnås. De faktiska utfallen av aktivitetsindikatorer som redovisas i tabellerna 2-3 innehåller därför resultat både från pågående och avslutade projekt.

Programmet har varit framgångsrikt i att aktivera företagen att delta i gränsöverskridande forskningsprojekt inom insatsområde 1, Forskning och innovation. Hittills har 115 företag deltagit i gränsöverskridande forskningsprojekt, vilket är 57 % av slutmålet på 200 företag. Projekten har även resulterat i att 178 aktörer deltagit i olika insatser som leder till nya produkter, tjänster eller metoder. Måluppfyllelsen är 71 % av målet på 250 aktörer. Indikatorn för privata investeringar som matchar offentligt stöd till innovations- eller forskningsprojekt har en bit kvar till slutmålet. Utfallet är hittills bara 25,3% av slutmålet men beror som beskrivits i tidigare årsrapporter på en viss eftersläpning gällande kostnadsredovisningar från projekten. Allteftersom kostnader redovisas i projekten kommer också utfallen av privat finansiering att stiga. Det förväntade utfallet i beviljade projekt är ca 93,3 % av programmets slutmål, vilket får betraktas som bra då det dessutom finns medel kvar att besluta om.

Även inom insatsområde 2 har programmet lyckats väl med att få deltagare och företagen att medverka i projektens aktiviteter. Utfallet vad gäller deltagande i affärsutvecklande insatser och kompetensutvecklande insatser är redan 87 % respektive 118 % av programmets slutmål. Indikatorn för deltagande företag i gränsöverskridande marknadsinsatser har ett utfall på 225 företag, vilket överstiger programmets mål på 200 företag. Både det förväntade värdet och

utfallet för indikatorn privata medel som matchar offentligt stöd är betydligt högre inom insatsområde 2 i jämförelse med insatsområde 1. Förväntad privat finansiering i hittills beviljade projekt uppgår till 2,42 meur medan redovisat utfall hittills är 1,23 meur. I jämförelse med slutmålet som är 1,20 meur så är förväntat värde ca 201 % och utfallet 102 %.

Programmet ligger väl till gällande utfallen för de indikatorer inom insatsområde 3 som avser deltagande i insatser som främjar regionens kulturarv, den samiska kulturen och de samiska förhållandena samt det samiska språket. Vid årsskiftet hade dessa indikatorer en måluppfyllelse på mellan 75 % och 98 % av programmets slutmål. Det är längre till programmets slutmål för några andra indikatorer i insatsområde 3. Exempelvis är indikatorn för deltagande i åtgärder som ger ökade kunskaper om grön tillväxt och resurseffektivitet inom offentlig sektor oförändrad från föregående år, då 64 personer (25,6 % av programmets slutmål) hade deltagit i kompetenshöjande åtgärder inom området. Även utfallet av indikatorn för ytareal med livsmiljöer som får stöd för att uppnå bättre bevarandestatus har långt kvar till programmets slutmål då utfallet än så länge bara är 18 % av slutmålet. Båda indikatorerna har dock ett förväntat utfall i på 103 % respektive 112 % i förhållande till målen så förutsättningarna att de ska kunna nå målen bedöms som goda.

Inom insatsområde 4 har programmet skapat goda förutsättningar för ökad gränsöverskridande rörlighet. Hittills har 1077 personer deltagit i gränsöverskridande rörlighetsinitiativ vilket utgör en måluppfyllnad på 83 % av målet på 1 300 personer. När det gäller indikatorn deltagande i gränsöverskridande kompetensinitiativ inom de samiska näringarna, har projekten redan överskridit programmets slutmål. Hittills har 325 personer deltagit i sådana initiativ, vilket är ca fyra gånger högre än målet för programmet. Det mest glädjande för den indikatorn är att andelen ungdomar är hög, då något fler än hälften av antalet deltagare är ungdomar.

3. GENOMFÖRANDE AV INSATSOMRÅDET

3.1 Översikt över genomförandet

Sammanfattade uppgifter om viktiga händelser, betydande problem och vidtagna åtgärder under genomförandet av insatsområdet

Forskning och innovation

ERUF-budgeten har efter programändringen ökat från 11,34 miljoner euro till 18,72 miljoner euro. Hittills har 57% (10,76 meur) av ERUF-budgeten och 87% (2,04 meur) av budget för IR-medel beslutats.

Av de hittills 22 beviljade projekten arbetar 14 projekt mot det specifika målet att stärka företagens kommersialiserings-förmåga och 8 projekt arbetar mot det andra särskilda målet, att aktörerna inom innovationssystemet ska stärka sin förmåga att agera på den europeiska forskningsarenan.

Ett av årets tre beviljade projekt syftar till att utveckla energieffektiv rökgasrening för små och medelstora värmeanläggningar. Ett annat projekt arbetar med att ta fram en ny betonglösning baserat på biflöden från industrin och kraftverk och lämpar sig för vinterbetong, möjliggör betonggjutning i låga temperaturer och tål långa transportsträckor. Övriga projekt är verksamma inom träindustrin, biobaserade kompositmaterial, 3D-skrivning i metall och utveckling av återvinningstekniker från gruvavfall.

Entreprenörskap

ERUF-budgeten har efter programändringen ökat från 12,98 miljoner euro till 16,67 miljoner euro. Hittills har 56% (9,27 meur) av ERUF-budgeten och 82 % (2,2 meur) av budget för IR-medel beslutats.

Ett av årets fyra beviljade projekt jobbar mot det specifika målet om en ökad andel SMF med gränsöverskridande affärsmodeller. Projektet ska främja utvecklingen av den digitala tjänstenäringen i regionen genom att tillhandahålla en gränsöverskridande utvecklingsmiljö för test och lärande. Projektet kommer att bidra till att SMF får tillgång till en fysisk och virtuell experiment- och lärandemiljö på LTU och Centria AMKs labb för IT- och informationssäkerhet. Dessa kommer att fungera som en testbädd för SMF som saknas idag. Två projekt arbetar för att öka exporten bland regionens SMF. Det ena projektet bygger vidare på det framgångsrika projektet *VAE* som avslutades under året. *VAE II* är precis som föregångaren inriktat mot besöksnäringen med målet att öka regionens synlighet som turism- och besöksdestination och fokuserar på att utveckla året runt-turismen i regionen. Det andra projektet ska hjälpa regionens SMF att utveckla nya

affärsmöjligheter genom cirkulär ekonomi, bland annat genom processer där material och komponenter återtillverkas med additiva metoder.

Tidigare beviljade projekt berör bland annat samarbetet mellan små- och medelstora företag, kreativa näringar, besöksindustrin samt företag inom livsmedelsbranschen. Projekten arbetar tex med att skapa gränsöverskridande affärsmodeller och samarbeten mellan små och medelstora företag samt internationalisering.

Kultur och miljö

ERUF-budgeten har efter programändringen ökat från 11,34 miljoner euro till 16,88 miljoner euro. Hittills har 55% (9,34 meur) av ERUF-budgeten och 89 % (2,09 meur) av budget för IR-medel beslutats.

Två av årets fem beviljade projekt arbetar mot det specifika målet att stärka regionens kultur och kulturarv. Målsättningen med *Viesso duobbdága/ Levande landskap* är att öka förståelsen kring det lulesamiska området som ett gemensamt landskap i Sverige och Norge samt att förmedla samisk användning och förståelse av landskapet som underlag för upplevelser och naturbaserad turism i nordliga områden. Projektets direkta resultat kommer att vara den digitala utställningen *Viesso duobbdága/Levande landskap* och applikationen *Sáme duobbdága/Samiska landskap*. Det andra projektet (*Digital access to the Sámi heritage archives*) handlar om att förbättra det samiska kulturarvets åtkomlighet genom att skapa en informations- och kommunikationsteknisk applikationshelhet där systemet fungerar som ett sökverktyg och länkar användaren till befintliga digitala samlingar kring den samiskspråkiga kulturen och kulturarvet.

Det har även beviljats medel till projektet *HALTI* som arbetar mot det specifika målet om en förbättrad bevarandestatus över naturmiljöer. Projektet ska upprätta en långsiktig hållbar årlig verksamhetsplan och en gemensam naturturismplan (visitor management plan) för samverkansområdet Halti. Projektet omfattar naturskyddsområdet Käsivarren erämaa i Finland samt Reisa nationalpark och Raisduottarhaldi landskapsskyddsområde i Norge. Området är ett betydande renkötselområde och kulturellt utgör det ett samiskt kärnområde.

Gemensam arbetsmarknad

ERUF-budgeten har efter programändringen ökat från 3,36 miljoner euro till 4,52 miljoner euro. Hittills har 46% (2,1 meur) av ERUF-budgeten och 65 % (0,45 meur) av budget för IR-medel beslutats.

Hittills har 10 projekt beviljats, varav tre förstudier. Sju projekt är pågående och tre projekt är genomförda och avslutade.

Två av årets fem beviljade projekt arbetar mot målet om att öka den gränsöverskridande rörligheten på arbetsmarknaden. För det ena projektet, *Bottenviksåbågens ungdomar*, är det huvudsakliga målet att öka ungdomars gränsöverskridande rörlighet under studietiden, utifrån att de lär sig entreprenörskap, företagsamhet och gränsöverskridande samarbete. Projektet omfattar utbyte av NY/UF-mässor mellan Sverige och Finland samt organisation av gränsöverskridande NY/UF Innovation Challenge-evenemang.

Syftet med det andra projektet, *Academic North*, är att hjälpa akademiker hitta arbete på ett socialt hållbart sätt och att bidra till lösningar kring bristen på kompetent arbetskraft inom framför allt ICT-branschen. Projektet ska bland annat bedriva ett tätare samarbete mellan de medverkande universiteterna (Joint Arctic Agenda) för ökad sysselsättning bland akademiker med rätt kompetens genom ökad gränsöverskridande rörlighet i den nordliga regionen.

Det har även beviljats medel till projektet *Sámi musihkkaakademija* som arbetar för att stärka kompetens- och kunskapsutvecklingen inom de samiska näringarna. Projektets mål är att stärka den samiska musiken som näring. Projektets innehåll är en tvåårig vuxenutbildning i samisk musik, utvecklande av undervisning i samisk musik på förskolor och skolor, främjande av kulturföretagande inom musiken samt utvidgande och förstärkande av nätverket.

Tekniskt stöd

Efter programändringen överstiger programmets totala ERUF-budget 50 meur. Detta innebär att den procentuella andel som får avsättas för tekniskt stöd minskade från 7 % till 6 % i enlighet med artikel 17 i kommissionens förordning EU (1299/2013). Budgeten för tekniskt stöd har därför ökat något mindre än övriga insatsområden. ERUF-budgeten för tekniskt stöd har ökat från 2,94 meur till 3,62 meur. ERUF-medel utgör 50 % av finansieringen till tekniskt stöd och resterande 50 % utgörs av nationella medel från Sverige och Finland.

Tekniskt stöd avsätts för genomförandet av programmet och finansierar arbete som utförs av förvaltande myndighet, gemensamt sekretariat, informationspunkt samt revisionsmyndigheten.

Nordprogrammet har liksom tidigare år samarbetat med de övriga interregprogram som förvaltas i Sverige, Botnia-Atlantica, Sverige-Norge och Öresund-Kategatt-Skagerak samt Norra periferin och Arktis. Syftet med samarbetet är bland annat att ta del av varandras erfarenheter samt att diskutera förslag till förbättringar. Förvaltande myndighet har även deltagit i möten med andra nationella myndigheter som förvaltar EU-medel om bland annat samordning av utbildningar och tolkning av gällande och kommande förordningsförändringar.

Ett antal informationstillfällen för att marknadsföra programmet har genomförts under året. Potentiella stödmottagare har även kunnat lämna in tidiga projektidéer för diskussion i syfte att få in bra projektansökningar som passar med målen i programmet.

3.2 Gemensamma och programspecifika indikatorer

Tabell 1 Resultatindikatorer (Rapporteras 2018, 2020, 2023)

Insatsområde	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	2018	2020	2023	Anm.
1	Aktörer med innovationsverksamhet i regionen	Antal	106	2013	116	112			
1	Beviljade ansökningar i FP 7 / Horisont 2020	Antal	1	2013	5	3			
2	SMF som har gränsöverskridande affärssamarbete inom programmets fokusområden	Andel	19,70	2013	22	13,60			
2	SMF som exporterar	Andel	23,90	2013	26	17,80			
3	Registrerade gästnätter	Antal	9 749 000	2012	10 723 000	10 401 847			
3	Språkindex	Numerär	2,15	2013	2,30	2,23			
3	Miljöindex	Numerär	68	2014	69	80			
3	Kunskapsindex	Numerär	2,30	2013	2,50	2,7			
4	Förfrågningar kring arbetspendling över gränserna	Antal	401	2012	600	1 169			
4	Utbildningsinsatser inom samiska näringar	Antal	12	2013	15	18			

Tabell 2 Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer
Insatsområde 1 - Forskning och innovation

Indikator	Mål 2023	Kumulativt värde										
			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
A1 Deltagande aktörer i insatser som leder till nya produkter, tjänster eller metoder	250 aktörer	Förväntat utfall ¹	219	252	263	280						
		Faktiskt utfall ²	0	0	110	178						
A2 Ansökningar till Horisont 2020 inom regionens fokusområden	10 ansökningar	Förväntat utfall	13	14	16	20						
		Faktiskt utfall	0	0	7	11						
CO01 Antal företag som får stöd	200 företag	Förväntat utfall	115	125	139	254						
		Faktiskt utfall	0	0	78	115						
CO27 Privat investering som matchar offentligt stöd till innovations- eller FoU-projekt	860 000 euro	Förväntat utfall	300 390	391 754	536 937	802 235						
		Faktiskt utfall	0	0	5 000	217 944						
CO28 Antal företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter	15 företag	Förväntat utfall	38	51	58	68						
		Faktiskt utfall	0	0	3	6						
CO29 Antal företag som får stöd för att introducera för företaget nya produkter	48 företag	Förväntat utfall	47	60	68	72						
		Faktiskt utfall	0	0	21	25						
CO41 Antal företag som deltar i gränsöverskridande, transnationella eller interregionala forskningsprojekt	200 företag	Förväntat utfall	129	163	217	254						
		Faktiskt utfall	0	0	78	115						

¹ Förväntat utfall anges utifrån hittills beviljade projekt. Det förväntade utfallet anges ackumulerat med utgångspunkt i det år projekten beviljats.

² Faktiskt utfall anges utifrån hittills rapporterat utfall.

Insatsområde 2 - Entreprenörskap

Indikator	Mål 2023	Kumulativt värde	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
			A3 Deltagande i affärsutvecklande insatser	1 600 deltagare 800 kvinnor 800 män 400 ungdomar ³	Förväntat utfall	1 020	1 295	1 295	1 515		
		Faktiskt utfall	0	0	186	536					
			0	0	366	862					
			0	0	18	31					
A4 Deltagande i kompetensutv.-insatser för SMFs internationalisering	2 000 deltagare 1000 kvinnor 1000 män	Förväntat utfall	806	1 081	1 081	1 281					
		Faktiskt utfall	0	0	321	924					
			0	0	738	1 431					
A5 Deltagande företag i gränsöverskridande marknadsinsatser för internationellt inriktade företag	200 företag 80 som ägs av kvinnor 80 som ägs av män 40 som har ett blandat ägande	Förväntat utfall	204	249	249	351					
		Faktiskt utfall	0	0	22	28					
			0	0	112	153					
			0	0	28	44					
CO01 Antal företag som får stöd	200 företag	Förväntat utfall	110	203	203	522					
		Faktiskt utfall	0	0	119	430					
CO04 Antal företag som får annat stöd än ekonomiskt	200 företag	Förväntat utfall	30	300	300	425					
		Faktiskt utfall	0	0	66	237					
CO06 Privata investeringar som matchar offentligt stöd till företag (bidrag)	1 200 000 euro	Förväntat utfall	153 000	153 000	153 000	2 415 316					
		Faktiskt utfall	0	0	32 418	1 226 551					

³ Förväntat utfall anges som totaluppgift för indikatorer avseende deltagare/personer. Faktiskt utfall rapporteras på kön och/eller ålder samt ägande. Antal ungdomar är en andel av totalsiffran och utgör både kvinnor och män.

Insatsområde 3 - Kultur och miljö

Indikator	Mål 2023	Kumulativt värde	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
			A6 Deltagande i insatser som framhåller regionens kulturarv	9 000 deltagare 4 500 kvinnor 4 500 män 3 000 ungdomar	Förväntat utfall	5 000	5 583	5 823	7 315		
		Faktiskt utfall	0	0	236	5 580					
			0	0	301	3 241					
			0	0	137	194					
A7 Deltagande i utvecklingsfrämjande insatser för samisk kultur och samiska förhållanden	8 500 deltagare 4 250 kvinnor 4 250 män	Förväntat utfall	4 500	4 510	4 870	5 328					
		Faktiskt utfall	0	0	8	5 296					
			0	0	3	2 851					
A8 Deltagande i aktiviteter som bidrar till ökad användning av det samiska språket	10 000 deltagare 5 000 kvinnor 5 000 män	Förväntat utfall	9 400	9 405	9 555	9 655					
		Faktiskt utfall	0	0	56	6 868					
			0	0	26	3 658					
CO23 Ytreal med livsmiljöer som får stöd för att uppnå bättre bevarandestatus	2 500 000 hektar	Förväntat utfall	440 700	616 964	2 372 940	2 572 940					
		Faktiskt utfall	0	0	159 090	443 210					
A9 Deltagande i kunskapsutvecklande eller kompetenshöjande åtgärder som bidrar till grön tillväxt och resurseffektivitet.	250 deltagare 125 kvinnor 125 män	Förväntat utfall	50	280	280	280					
		Faktiskt utfall	0	0	13	13					
			0	0	51	51					

Insatsområde 4 - Gemensam arbetsmarknad

Indikator	Mål 2023	Kumulativt värde	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
			A10 Deltagande i gränsöverskridande kompetensinitiativ inom samiska näringar.	80 deltagare 40 kvinnor 40 män 40 ungdomar	Förväntat utfall	47	47	47	87		
		Faktiskt utfall	0	0	24 21 23	160 165 176					
CO 43 Arbetsmarknad och utbildning: Antal deltagare i gränsöverskridande rörlighetsinitiativ	1 300 personer	Förväntat utfall	20	490	490	1 231					
		Faktiskt utfall	0	0	686	1 077					

Insatsområde 5 - Tekniskt stöd

Indikator	Mål 2023	Kumulativt värde	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A11 Programmets medel ska ha fördelats till projekt enligt programmets intentioner	100 %	Förväntat utfall	100	100	100	100					
		Faktiskt utfall	35,68	55,29	64,18	57					
A12 Utbetalade medel av programmets totala EU-budget	95 %	Förväntat utfall	95	95	95	95					
		Faktiskt utfall	0	4,43	18	26					
A13 Externa utvärderingar har genomförts under programperioden	2 st	Förväntat utfall	2	2	2	2					
		Faktiskt utfall	0	0	0	1					
A14 Årsarbetskrafter som medfinansieras av tekniskt stöd	7 st heltidsekvivalenter	Förväntat utfall	7	7	7	7					
		Faktiskt utfall	6,5	6,5	7	7					

3.3. Delmål och mål som fastställs i resultatramen – i årliga genomföranderapporter från och med 2017

Tabell 3 - Uppgifter om delmål och mål som fastställs i resultatramen (kumulativa värden)

IO	Indikator	Delmål 2018	Slutmål (2023)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	CO41	3	200	0	0	78	115					
1	F1 ⁴	2 616 930	28 807 375	0	780 451,46	4 051 547	8 527 380					
2	A3	16	1 600	0	0	552	1 398					
2	A5	1	200	0	0	162	225					
2	F1	2 994 286	25 642 479	0	587 913,47	3 453 205	7 427 199					
3	CO23	35 000	2 500 000	0	0	159 090	443 210					
3	A6	50	9 000	0	0	537	8 821					
3	A9	10	250	0	0	64	64					
3	F1	2 616 930	25 967 080	0	746 560,42	2 670 262	5 874 659					
4	CO43	20	1 300	0	0	686	1 077					
4	F1	775 380	6 950 716	0	191 946,78	514 154	974 169					

⁴ Finansiell indikator = Stödberättigande utgifter som betalats av stödmottagarna

3.4 Ekonomiska uppgifter

Tabell 4 Ekonomiska uppgifter på insatsområdes- och programnivå

Budget						Ekonomiska framsteg						Uppgifter för resultatöversynen och resultatramen
IO	Fond	Reg. kat.	Grund för beräkning av unionsstöd	Total finansiering (i euro)	Medfin n.(%)	Total stödberättigande kostnad för insatser som valts ut för stöd (EUR)	Andel av det totala anslaget som omfattas av valda insatser (%)	Offentlig stödberättigande kostnad för insatser som valts ut för stöd (EUR)	Totala stödberättigande utgifter som deklarerats av stödmott. till FM (EUR)	Andel av det totala anslaget som omfattas av stödberättigande utgifter som deklarerats av stödmott. (%)	Antal utvalda insatser	Totala stödberättigande uppgifter som uppstått och som betalats av stödmottagarna och attesterats till kommissionen senast 31.12.2018 Artikel 21.2 i förordning (EU) nr 1303/2013
1	ERUF	n/a	Totalt	28 807 375	65	16 625 437	57,71	16 249 548	8 527 381	29,60	22	8 527 380,70
2	ERUF	n/a	Totalt	25 642 479	65	15 034 180	58,63	13 648 969	7 427 199	28,96	14	7 427 199,36
3	ERUF	n/a	Totalt	25 967 080	65	15 469 605	59,57	15 168 927	5 874 659	22,62	19	5 874 659,13
4	ERUF	n/a	Totalt	6 950 716	65	3 400 646	48,93	3 260 540	974 169	14,02	11	974 168,85
5	ERUF	n/a	Offentlig	7 249 646	50	5 873 261	81,01	5 873 261	2 178 950	30,06	4	
Tot alt				94 617 296		56 403 129	59,61	54 201 244	24 982 358	26,40	70	22 803 408,04

Tabell 5 Uppdelning av de kumulativa ekonomiska uppgifterna per insatskategori

IO	Fond	Insats.	Fin.	Terr. asp	Terr. gen	Tem. mål	Ek. asp	Geogr. läge	Total stödberättigande kostnad för insatser som valts ut för stöd	Offentlig stödberättigande kostnad för insatser som valts ut för stöd	Totala stödberättigande utgifter som deklarerats av stödmottagare	Antal utvalda insatser
1	ERDF	060	01	01	07	01	07	SE332	802 873,00	802 873,00	69 254,00	1
1	ERDF	060	01	01	07	01	19	FI1D6	700 000,00	698 802,56	698 157,79	1
1	ERDF	060	01	02	07	01	06	SE332	944 363,00	944 363,00	0,00	1
1	ERDF	060	01	02	07	01	13	FI1D7	754 242,00	686 575,00	607 128,89	1
1	ERDF	060	01	02	07	01	24	FI1D6	1 669 107,00	1 614 107,00	1 173 886,26	1
1	ERDF	060	01	03	07	01	07	FI1D5	1 094 744,00	1 018 344,00	960 901,32	1
1	ERDF	060	01	03	07	01	08	FI1D6	842 284,00	842 284,00	0,00	1
1	ERDF	060	01	04	07	01	13	FI1D6	375 713,00	375 713,00	91 121,73	1
1	ERDF	062	01	01	07	01	24	FI1D6	15 132,00	15 132,00	15 132,00	1
1	ERDF	062	01	02	07	01	07	SE332	1 005 327,00	1 005 327,00	289 069,88	1
1	ERDF	062	01	02	07	01	13	SE332	1 020 819,00	1 011 819,00	603 587,37	1
1	ERDF	062	01	02	07	01	20	SE331	15 200,00	15 200,00	0,00	1
1	ERDF	062	01	02	07	01	23	SE332	110 653,00	104 016,00	0,00	1
1	ERDF	062	01	03	07	01	07	SE332	737 618,00	695 618,00	157 420,75	1
1	ERDF	062	01	03	07	01	08	SE332	1 305 840,00	1 305 840,00	741 958,23	1
1	ERDF	062	01	03	07	01	09	FI1D6	298 732,00	298 732,00	50 764,80	1
1	ERDF	062	01	03	07	01	09	SE332	1 021 389,00	1 016 389,00	575 160,63	1
1	ERDF	062	01	03	07	01	18	FI1D6	784 943,00	784 943,00	342 841,89	1
1	ERDF	062	01	03	07	01	18	FI1D7	844 047,00	762 683,00	377 932,00	1
1	ERDF	062	01	03	07	01	24	FI1D7	220 572,00	213 649,12	209 921,14	1
1	ERDF	065	01	03	07	01	10	FI1D6	901 493,00	897 420,00	775 613,49	1
1	ERDF	065	01	03	07	01	24	FI1D6	1 160 346,00	1 139 718,00	787 528,53	1
2	ERDF	066	01	02	07	03	07	FI1D7	1 343 321,00	1 326 668,00	479 524,93	1
2	ERDF	066	01	02	07	03	23	FI1D6	1 190 683,00	1 090 478,61	1 173 787,72	1
2	ERDF	066	01	03	07	03	03	SE332	341 109,00	301 309,79	279 879,49	1
2	ERDF	067	01	01	07	03	13	SE332	632 503,00	625 503,00	0,00	1
2	ERDF	067	01	01	07	03	24	FI1D6	1 232 000,00	879 032,86	781 281,30	1
2	ERDF	067	01	02	07	03	08	SE332	17 523,00	5 782,52	10 219,57	1
2	ERDF	067	01	02	07	03	24	FI1D7	500 000,00	500 000,00	354 353,93	1
2	ERDF	067	01	03	07	03	07	FI1D7	40 000,00	35 708,91	22 835,64	1

2	ERDF	067	01	03	07	03	15	FI1D7	3 554 110,00	3 191 150,00	0,00	1
2	ERDF	067	01	03	07	03	24	SE110	10 000,00	9 136,05	8 670,84	1
2	ERDF	067	01	04	07	03	07	SE332	39 010,00	29 183,00	0,00	1
2	ERDF	069	01	02	07	03	07	FI1D5	936 054,00	858 254,00	0,00	1
2	ERDF	069	01	02	07	03	08	FI1D6	920 699,00	920 699,00	439 603,34	1
2	ERDF	075	01	02	07	03	23	FI1D7	4 277 168,00	3 876 063,00	3 877 042,60	1
3	ERDF	085	01	03	07	06	02	FI1D7	887 366,00	883 376,00	370 264,25	2
3	ERDF	085	01	03	07	06	02	SE332	2 083 727,00	2 083 727,00	1 727 939,08	1
3	ERDF	085	01	03	07	06	18	SE332	998 872,00	998 872,00	397 725,00	1
3	ERDF	085	01	04	07	06	02	FI1D6	2 851 406,00	2 851 406,00	194 710,61	1
3	ERDF	087	01	02	07	06	08	FI1D7	915 639,00	915 639,00	273 973,30	1
3	ERDF	087	01	03	07	06	11	SE332	41 000,00	40 640,52	40 446,95	1
3	ERDF	091	01	03	07	06	15	FI1D7	417 557,00	417 557,00	0,00	1
3	ERDF	094	01	02	07	06	23	FI1D7	1 171 047,00	1 171 047,00	0,00	1
3	ERDF	094	01	03	07	06	15	SE332	437 849,00	437 849,00	0,00	1
3	ERDF	094	01	03	07	06	18	FI1D7	850 716,00	779 517,00	551 910,21	1
3	ERDF	094	01	03	07	06	23	FI1D7	1 280 213,00	1 247 691,00	549 832,69	2
3	ERDF	094	01	03	07	06	23	SE331	542 115,00	542 115,00	26 417,87	1
3	ERDF	094	01	03	07	06	24	FI1D7	1 846 199,00	1 678 235,10	1 510 030,67	1
3	ERDF	094	01	03	07	06	24	SE322	15 248,00	13 260,64	13 198,54	1
3	ERDF	094	01	04	07	06	23	SE332	845 992,00	845 992,00	0,00	1
3	ERDF	095	01	03	07	06	23	FI1D6	28 732,00	28 732,00	0,00	1
3	ERDF	095	01	03	07	06	23	SE322	255 927,00	233 270,43	218 209,96	1
4	ERDF	108	01	01	07	08	24	FI1D6	16 049,00	15 620,86	15 361,88	1
4	ERDF	108	01	01	07	08	24	SE332	16 800,00	16 738,22	16 696,21	1
4	ERDF	108	01	02	07	08	12	FI1D7	28 500,00	28 500,00	0,00	1
4	ERDF	108	01	02	07	08	18	FI1D6	435 868,00	435 868,00	0,00	1
4	ERDF	108	01	02	07	08	18	SE332	240 940,00	236 404,00	130 498,26	1
4	ERDF	108	01	03	07	08	19	SE332	173 448,00	130 138,85	106 588,32	1
4	ERDF	108	01	03	07	08	24	FI1D6	525 457,00	492 297,00	202 826,08	1
4	ERDF	108	01	03	07	08	24	SE332	30 425,00	29 925,00	0,00	1
4	ERDF	117	01	03	07	08	19	FI1D6	726 559,00	726 559,00	0,00	1
4	ERDF	117	01	03	07	08	19	FI1D7	1 206 600,00	1 148 488,77	502 198,10	2
5	ERDF	121	01	02	07		18	SE110	196 826,00	196 826,00	80 236,23	1
5	ERDF	121	01	02	07		18	SE322	658 200,00	658 200,00	281 615,01	1
5	ERDF	121	01	02	07		18	SE332	4 412 233,00	4 412 233,00	1 557 396,79	1
5	ERDF	123	01	02	07		18	FI1D7	606 002,00	606 002,00	259 702,02	1
									56 403 129,00	54 201 243,81	24 982 358,09	70

Tabell 6
Kumulativ kostnad för en hel insats eller delar av den som genomförs utanför programrådets unionsdel

	Stöd från Eruf som planeras för användning till en hel insats eller delar av den som genomförs utanför programrådets unionsdel på grundval av utvalda insatser	Andel av det totala anslaget till en hel insats eller delar av den som genomförs utanför programrådets unionsdel	Stödberättigande utgifter inom stöd från Eruf som uppstått vid en hel insats eller delar av den som genomförs utanför programrådets unionsdel och som stödmottagaren deklarerat till den förvaltande myndigheten	Andel av det totala anslaget till en hel insats eller delar av den som genomförs utanför programrådets unionsdel
20200060 CMT	183 369,00	0,30%	154 402,00	0,26%
20200082 Arctic image	82 633,00	0,14%	83 644,36	0,14%
20200100 NorFaST-HT	206 546,00	0,34%	157 452,76	0,26%
20200304 Kustmynnande	99 673,00	0,16%	102 599,22	0,17%
20201086 Felles fjellrev	235 559,00	0,39%	92 669,28	0,15%
20201092 WIRMA	52 938,00	0,09%	24 853,26	0,04%
20201097 ICNB	79 133,00	0,13%	48 374,61	0,08%
20201271 SEAmBOTH	554 288,00	0,92%	40 255,48	0,07%
20201468 Flexibla	203 979,00	0,34%	0,00	0,00%
20201655 CINEMA	191 750,00	0,32%	0,00	0,00%

4. SAMMANFATTNING AV UTVÄRDERINGARNA

Sammanfattning av resultaten av alla utvärderingar av programmet som har blivit tillgängliga under föregående räkenskapsår, inklusive benämningen på och referensperioden för de utvärderingsrapporter som använts.

Under räkenskapsåret har en utvärdering av programmet presenterats. Arbetet med utvärderingen som heter "Utvärdering Interreg Nord" påbörjades av Kontigo AB under våren 2018 och en första delredovisning skedde vid övervakningskommitténs möte i maj 2018. Slutrapporten redovisades under senhösten 2018. Utvärderingen syftade bland annat till att utvärdera hur väl programmet arbetar mot att uppnå målen för programmet. Syftet har också varit att utvärdera hur programmet bidragit till målen och prioriteringarna i EU:s tillväxtstrategi Europa 2020, samt att titta på hur programmet bidragit till att utveckla den Arktiska dimensionen genom att stötta samarbete, innovation och överföring av kunskap och teknik inom teman med specifik betydelse för det arktiska området.

Slutsatserna i utvärderingen är bland annat att programmet innehåller en välbalanserad projektportfölj med en god blandning av projekt som drivs av små och kreativa aktörer och erfarna större projektaktörer och samverkanskonstellationer. Programmets bas finns i de erfarna och stabila institutionella aktörerna (särskilt aktörerna inom forsknings- och utbildningsområdet) som garanterar robusta genomföranden av stora projekt kombinerat med nya ideella och privata aktörer med kreativa men tydligt gränsregionala projektidéer som kan bidra till förnyelse och innovation i själva projektportföljen.

I utvärderingen har det både gjorts en översiktlig analys över hur resultaten för projekten i programmet i sin helhet utvecklas och dels har även en fördjupad analys inom insatsområde 1, Forskning och innovation av hur projekten utvecklats och skapat resultat genomförts. Inom insatsområde 1 bidrar projekten till att stärka företagens förmåga till kommersialiserbara innovationer samt till att stärka regionens möjligheter att verka på den europeiska forskningsarenan. Dock påpekar man att konkurrensen är hård och det sannolikt krävs starkare konsortier än de som bara kan byggas i nordområdet.

Utvärderarna har även analyserat i vilken grad de gränsregionala mervärden finns med i projekten och vilka utmaningar som ska lösas genom den gränsregionala samverkan. Resultatet av undersökningen visar att det gränsregionala mervärdet är mycket tydligt i många av projekten. Man har även identifierat främst två olika typer av gränsregionala mervärden. Det ena är att man delar gemensamma utmaningar eller gemensamma naturresurser på olika sidor av gränserna i större utsträckning än inom landet, Detta är exempelvis fallen inom projekt som berör utmaningar med kallt klimat eller inom områden som gruv- och mineralbranschen, träindustrin eller bärindustrin. Den andra typen av gränsregionala mervärden man identifierat är att de olika projektaktörerna som projekten byggs kring har kompletterande kompetenser och att man genom att samverka gränsöverskridande kan åstadkomma ett bättre resultat än annars.

Utvärderingen lyfter fram att förutsättningarna för att projekten ska bidra till programmets specifika mål är goda inom samtliga insatsområden, och bedömningen är att det finns goda möjligheter för Nord-programmet att bidra till målen i EU2020 strategin. Utvärderarna slår också fast att det finns ett antal projekt i programmet som har tydlig bäring på några av målen för den arktiska dimensionen.

Projekten bedöms också ha integrerat miljömässig hållbarhet i projektens idé och genomförande. Flera projekt är uppbyggda för att bidra till en hållbar miljö. Däremot brister många av projekten i att förstå och aktivt arbeta för att integrera övriga hållbarhetsaspekter i arbetet.

Utvärderingen innehåller även rekommendationer för det fortsatta programgenomförandet och den kommande sammanhållningspolitiken. Bland annat lyfts fram att arbetet med att integrera hållbarhetsaspekterna i programmet behöver förbättras. Det finns även ett behov att vidareutveckla det gränsregionala mervärdet ytterligare, särskilt med fokus på relationen Bottenviken - Norska delarna av programområdet. Utvärderarna anser också att det behövs fler projekt där företagen tar ett mer aktivt engagemang i projekten. Man vill även göra det lättare för företag att vara stödmottagare. Utöver det ser man ett behov av att stärka stödet för samiska projekt i programmet. Detta genom att se över hur mål och resultatmål formuleras i kommande program så att inte handlingsutrymmet för samiska projekt minskar.

5. PROBLEM SOM PÅVERKAR PROGRAMMETS RESULTAT OCH ÅTGÄRDER SOM VIDTAGITS

a) *Problem som påverkar programmets resultat och åtgärder som vidtagits*

Inga problem har uppmärksammats med avseende på programmets genomförande och förväntade resultat. Det har inte heller framkommit några allvarliga problem som rör överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen vid genomförandet av programmet. Revisionsmyndigheten har inte upptäckt några problem i samband med att förvaltande myndighet har utarbetat sin förvaltningsförklaring samt lämnat in sina årliga räkenskaper till kommissionen i enlighet med artikel 125(4) i den gemensamma strukturfondsförordningen (EU) nr 1303/2013 och enligt artikel 59.5 i budgetförordningen (EU) nr 966/2012. Det har därför inte varit aktuellt för förvaltande myndighet eller Övervakningskommittén att vidta några korrigerande åtgärder.

Förvaltande myndighet har under år 2018 beslutat att återkräva felaktigt utbetalda belopp i tre projekt. EU-stödet som återkrävdes uppgick till totalt 9 632,48 euro. I ett av fallen initierades beslutet av förvaltande myndighet som åtgärd på revisionsmyndighetens iakttagelser vid kontroll på plats. Vid revisionsmyndighetens kontroll upptäcktes kostnader som inte var stödberättigande. I de två andra projekten uppmärksammade nationell kontrollant (FLC-First level control) att kostnader som redovisats i tidigare perioder inte var stödberättigande.

I syfte att förebygga problem och felaktigheter har programmet efter varje beslutsomgång hållit utbildningar för de nya stödmottagarna, där man gått igenom projektbeslutet och vilka krav och regler som gäller vid redovisning av kostnader och finansiering samt vid ansökan om utbetalning.

b) *VALFRITT FÖR LÄTTA RAPPORTER, inkluderas annars i punkt 9.1*
En bedömning av huruvida de framsteg som gjorts har varit tillräckliga för att garantera att programmets mål kommer att uppnås och uppgifter om eventuella korrigerande åtgärder som har vidtagits eller som planeras.

Se avsnitt 9.1

6. SAMMANFATTNING FÖR ALLMÄNHETEN (artikel 50.9 i förordning (EU) nr 1303/2013)

En sammanfattning av innehållet i de årliga och de slutliga genomföranderapporterna ska offentliggöras och överföras som en separat fil i form av en bilaga till den årliga och den slutliga genomföranderapporten.

Se bilaga

7. RAPPORT OM GENOMFÖRANDE AV FINANSIERINGSINSTRUMENT (artikel 46 i förordning (EU) nr 1303/2013)

Ej aktuellt

8. I TILLÄMPLIGA FALL, FRAMSTEG AVSEENDE UTARBETANDE OCH GENOMFÖRANDE AV STÖRRE PROJEKT OCH GEMENSAMMA HANDLINGSPLANER

Ej aktuellt

DEL B

RAPPORTER SOM SKA LÄMNAS IN 2017 OCH 2019 SAMT SLUTLIG GENOMFÖRANDERAPPORT

9. BEDÖMNING AV GENOMFÖRANDET AV SAMARBETSPROGRAMMET

9.1 Uppgifter i del A och programmets mål

FÖR VARJE INSATSOMRÅDE – En bedömning av de uppgifter som tillhandahållits ovan och av framstegen när det gäller att uppnå programmets mål, inklusive bidraget från Eruf till förändringar av värdet av resultatindikatorerna, när uppgifter finns att tillgå i utvärderingar.

Insatsområde 1 – Forskning och innovation

Inom insatsområde 1 fortsätter utvecklingen och intresset för forsknings- och innovationssamarbetet i programområdet att vara stark. Sammanlagt har 91 projektansökningar inkommit inom insatsområde 1. Totalt har 22 projekt beviljats inom insatsområde 1, varav 2 är förstudier. Av insatsområdets ERUF-budget är 57 % in-tecknade och av norska IR-medel har 87 % beslutats fram till sista december 2018. Samarbete pågår inom flera olika ämnesområden och det fortsätter att påbörjas forsknings- och utvecklingsprojekt inom regionens fokusområden. Anspråken på medel har varit mycket höga från regionens forskningsaktörer ända från programstart. Efter ansökningsomgång 7 som avslutades under våren 2018 och innan programändringen beviljades var 95 % av insatsområdets ERUF-budget in-tecknad. I samband med att ansökningsomgång 8 avslutades med styrkommitténs prioriteringsmöte i december 2018 meddelande kommissionens sitt beslut om den extra allokering av medel som programmet ansökt om. De extra medel som tillfördes innebar att några av de prioriterade projekten som annars hade fått vänta på beslut om bifall kunde beviljas tidigare än förväntat.

Något som uppmärksammats i den föregående årliga genomföranderapporten har varit att flera av slutmålen för aktivitetsindikatorerna delvis redan uppnåddes under 2017. Den extra allokeringen av ERUF-medel som EU-kommissionen beviljade bidrog ytterligare till behovet att analysera målvärdena för aktivitetsindikatorerna. Målvärden för 2023 har därför uppdaterats i samband med programändringen. Däremot är målvärden för resultatindikatorer oförändrade då dessa är mer generella och ska täcka hela regionen och inte endast projekten.

För att kunna göra en bedömning och mäta hur väl programmet arbetar mot sina mål innehåller programmet både aktivitets- och resultatindikatorer. Underlagen till aktivitetsindikatorer redovisas för varje projekt och mäts årligen på projektnivå. Projekten ska bland annat leda till att fler aktörer deltar i insatser som leder till nya produkter, tjänster eller metoder, och att fler företag får stöd för att introducera nya produkter för marknaden eller företagen. Detta ska ske genom att fler aktörer deltar i gränsöverskridande forskningsprojekt. En av programmets aktivitetsindikatorer är exempelvis att mäta antalet företag som deltagit i gränsöverskridande projekt. Ett av målen för programmet är att 200 företag ska ha deltagit i gränsöverskridande projekt när programmet avslutas år 2023.

Även om ingen av aktivitetsindikatorerna inom insatsområdet än så länge har nått programmets slutmål visar utfallen i hittills beviljade projekt att programmet har goda möjligheter att nå sina indikatormål. Ett exempel är antalet företag som deltar i forskningsprojekt redan är uppe i 115 företag, vilket innebär 57 % måluppfyllnad och en god bit på väg mot programmets slutmål på 200 företag. Ett exempel är det pågående projektet *Innovations & industrial Internet*, där 31 företag hittills har deltagit. Målet med projektet är att identifiera faktorer för innovation och användning av modern digital teknik för att öka SMF:s kommersialiseringsförmåga i produkt- och tjänsteframtagning. Detta kommer man att göra genom att använda sig av olika typer av testmiljöer som är anpassade efter företagens behov. Även indikatorn för deltagande aktörer i insatser som leder till nya produkter eller tjänster har uppnått en relativt hög måluppfyllnadsgrad (71 %) så här långt genom att 178 aktörer deltagit i sådana aktiviteter. Bland annat har projektet *CMT* fått 49 aktörer att aktivera sig i projektets aktiviteter för att till exempel få ökade insikter i hur modern ytbehandlingsteknik (*CMT+laser*) kan stödja SMF:s internationella konkurrenskraft.

Även målen för antalet företag som får stöd för att introducera nya produkter, både för företaget och för marknaden, har genom programändringen ändrats från 12, respektive 4 företag, till att nu ha ett mål på 48 respektive 15 företag. Måluppfyllelsen så här långt för antalet företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter är 40 % av slutmålet, medan antalet som får stöd för att introducera för företaget nya produkter har kommit upp till 52 % av programmets slutmål. Dessa indikatorer har således inte än nått riktigt lika långt i sin måluppfyllelse som de tidigare nämnda indikatorerna kring företagets deltagande. En slutsats av det skulle kunna vara att det beror på att många av projekten inte har kommit tillräckligt långt än för att hinna få fram nya produkter. Projekten kan räkna in företagets deltagande tidigare i projektens genomförandefaser, medan eventuella nya produkter kan förväntas komma i slutet på projekten, eller i vissa fall till och med efter att projektet har avslutats.

En av aktivitetsindikatorerna som lämnades oförändrat inom insatsområde 1 i samband med programändringen var målvärdet för privata investeringar. Bedömningen som gjordes vid analysen var att det inom forskningsprojekten varit svårare att få företagen att bidra med privata medel än man räknade med i samband med programskrivningen då målen sattes. Programmet har varit framgångsrikt i att engagera företagen i forskningsprojekten visar indikatorn för deltagande företag. Det kan möjligtvis vara så att företagen ser nyttan med projekten ur ett kunskapsperspektiv, men att de förväntade resultaten ligger lite för långt fram i tiden för att man även ska vilja gå in med privata medel, detta särskilt när programmet främst riktar sig mot små- och medelstora företag. Den finansiella indikatorn privata investeringar som matchar offentligt stöd är också den aktivitetsindikatorer inom insatsområde 1 som i dagsläget har lägst måluppfyllelse och som ligger längst bort från sina mål. Det faktiska utfallet var vid årsskiftet ca 25 % av programmets slutmål. Det kan dock noteras att förväntat utfall ändå uppgår till 93 % av slutmålet, så här finns antagligen fortfarande en viss eftersläpning när det gäller utfallen, precis som det har gjort under tidigare år. Allt eftersom kostnaderna redovisas i

projekten och utbetalningarna görs kommer också utfallen av privat finansiering att stiga.

Resultatindikatorerna mäts på programnivå och ska visa vilka resultat programmet bidrar med på en mer övergripande nivå. Uppföljningen av resultatindikatorer sker inte varje år, utan i slutet av år 2018, 2020 och 2023, med utgångspunkt i basvärdena som fastställdes i början på programperioden. Inom insatsområde 1 använder programmet sig av två resultatindikatorer för att mäta fondens och programmets bidrag till förändringar. Programmet vill bland annat bidra till att antalet aktörer med innovationsverksamhet i regionen ökar. Genom att mäta antalet aktörer med innovationsverksamhet i regionen vid flera olika tidpunkter kan en indikation fås på om antalet aktörer i regionen ökar eller minskar. Målet som sattes upp vid programstarten var att antalet aktörer ska öka från 106 stycken år 2013 till 116 aktörer år 2023. Mätningen för 2018 visar att antalet aktörer med innovationsverksamhet i regionen har ökat till 112 vilket innebär att indikatorn kommit ungefär halvvägs mot målet. Även om det är svårt att veta i vilken grad programmet har påverkat antalet aktörer med innovationsverksamhet så kan det konstateras att programmet bidragit till att det finns ett antal företag i regionen som deltagit i forskningsprojekt genom programmet. Förhoppningen är att detta i förlängningen bidrar till att företagen är innovativa och utvecklar nya produkter eller tjänster som så småningom kommer ut på marknaden.

Även förmågan att samspela med omvärlden är viktig för en utvecklad innovationsförmåga. Samspelet ger tillgång till en större kritisk massa och mer kompetens. Detta kan bidra till en kapacitetsuppbyggnad av universitetens, forskningsinstitutens och näringslivets förmåga att medverka i bland annat Horisont 2020. Ett av målen inom insatsområde 1 är därför att projekten ska leda till fler deltagande aktörer (en kritisk massa) i innovationssystemet och att antalet ansökningar till Horisont 2020 ökar. Den aktivitetsindikator som programmet använder sig av för att mäta hur programmet deltar på den europeiska forskningsarenan är därför att mäta antalet ansökningar till Horisont 2020. Hos flera av de projekt som beviljades under de första ansökningsomgångarna i programmet börjar man nu se resultat i form av att de går vidare och skickar in ansökningar till Horisont 2020. Ett exempel är projektet *SusMinNor* som har lämnat in flera ansökningar och även fått två av ansökningarna beviljade. Totalt har projekten hittills lämnats in 11 ansökningar till något av callen i Horisont 2020. Det ska jämföras med programmets slutmål som är att 10 ansökningar ska ha skickats in senast år 2023.

Att projekten och dess aktörer lyckas samla sig för att söka medel från forskningsprogrammen är i sig en god väg mot att bidra till förmågan att samspela med omvärlden och utveckla innovationsförmågan bland regionens aktörer. Antalet ansökningar till forskningsprogrammen är många och konkurrensen om de medel som finns är därför hård. Från tidigare programperioder vet vi att det är ett fåtal av alla ansökningar till forskningsprogrammen som faktiskt blir beviljade. Men det är ändå viktigt att projekten fortsätter att vara verksamma på denna arena. Den andra resultatindikatorn som programmet mäter inom insatsområde 1 är därför antalet *beviljade* ansökningar till europeiska forskningsprogrammet Horisont 2020. Resultatet

hittills har varit att tre ansökningar blivit beviljade. Utöver ovannämnda *SusMinNor*, har även projektet *CMT* fått en ansökan beviljad. Hittills får resultatet sägas vara bra, givet den stora konkurrensen som råder. Slutmålet för programmet är att antalet beviljade ansökningar ska uppgå till fem stycken, så resultatet än så länge innebär att resultatindikatorn därmed har kommit lite mer än halvvägs.

Insatsområde 2 – Entreprenörskap

Insatsområdet har utvecklats bra under året. 56 % av insatsområdets budgeterade ERUF-medel och 82 % av norska IR-medel har beslutats. Antalet beviljade projekt är 14 stycken, varav 4 förstudier. Projekten har god spridning inom flera branscher och samarbete sker mellan SMF och forskningsinstitutionerna i regionen.

Insatsområdet har två specifika mål och 6 av de beviljade huvudprojekten arbetar för en ökad andel SMF med gränsöverskridande affärsmodeller medan 4 projekt arbetar för att öka exporten bland regionens små- och medelstora företag.

Företagen i regionen behöver samverka gränsöverskridande för att få tillgång till kunskap och resurser för att stärka sin konkurrenskraft och nå ut på internationella marknader. En ökad samverkan mellan företag, befintliga och nya, samt tvärs över industrisektorer är särskilt viktigt för att hitta nya affärsmöjligheter och ökad lönsamhet. Ett exempel är projektet *CYNIC* där arbete sker för att främja utvecklingen av den digitala tjänstenäringen i regionen genom att tillhandahålla en gränsöverskridande utvecklingsmiljö för test och lärande, vilket ska resultera i affärsmodeller anpassade för digitala tjänster.

Projekten ska möjliggöra att företag kan delta i affärsutvecklande insatser (som i sin tur kan leda till nya eller kombinerade produkter, tjänster, arbetssätt och distributionskanaler m.m.) kompetensutvecklingsinsatser för ökad internationalisering. Syftet är att företagets konkurrenskraft ska stärkas. Ett annat utfall är gränsöverskridande insatser som främjar tillgång till nya marknader och export för internationellt inriktade företag. Programmets aktivitetsindikatorer har som mål att 1 600 personer ska ha deltagit i affärsutvecklande insatser. Ett projekt som har lyckats få många att delta i både kompetensutvecklande- och affärsutvecklande insatser är det nyligen avslutade projektet *Nordic Business Support*.

Projektet handlade om att skapa samarbeten och bilda kluster för att möjliggöra större och bättre affärer mellan regionens SMF. Projektet byggde vidare på de tidigare framgångsrika interregprojekten *Nordic Business Link* och *Nordic Business Link 2.0* som genomfördes under programperioden 2007–2013. Arbetet har skett genom att man erbjudit de deltagande företagen skräddarsydda stöd och kontakter för att åstadkomma gränsöverskridande affärer. Projektet har även anordnat informationsseminarier och skapat kännedom om investerings- och affärsmöjligheter i en större gränsöverskridande region, bland annat om offentliga anbud och vilka leverantörskrav som ställs i de olika länderna. Detta har bidragit till ökad regional kännedom om vilka gränsöverskridande affärsmöjligheter som finns i regionen. *Nordic Business support* har tillsammans med övriga projekt lett till att totalt 2 355 personer hittills deltagit i

kompetensutvecklingsinsatser och 1 398 personer i affärsutvecklande insatser. Det innebär att programmets slutmål om 2 000 personer i kompetensutvecklingsinsatser redan har nåtts under året och det är bara en kort bit kvar till målet att 1 600 personer ska ha deltagit i affärsutvecklande insatser.

Det har varit lättare att få företag att delta med privata investeringar inom insatsområde 2 vid jämförelse med insatsområde 1. Det kan möjligen bero på att företagen ser en mer direkt affärsnytta med att delta i entreprenörskapsprojekten och därför också är mer benägna att bidra med finansiering i dessa projekt. Även om slutmålet för privata investeringar inom insatsområde 2 höjdes upp kraftigt i samband med programändringen har projekten redan lyckas nå upp till det nya målet på 1 200 000 euro. Utfallet motsvarar 102 % av slutmålet och det förväntade värdet är nästan det dubbla. Det bör i sammanhanget även lyftas fram att stora delar av den privata finansieringen är hänförliga till två enskilt stora projekt med mycket privat finansiering. Det är turism-projektet *Visit Arctic Europe* (VAE) och dess fortsättning *VAE II*. Det första VAE-projektet bidrog till att 88 företag deltog i gränsöverskridande marknadsinsatser och 189 personer deltog i affärsutvecklande insatser.

Projekt som arbetar mot det särskilda målet att öka exporten bland regionens SMF har till stor del varit inriktade mot upplevelseindustrin och har som mål att öka regionens synlighet som turism- och besöksdestination. Utöver ovan nämnda *VAE* och *VAE II* är *Arctic Image* ett av de projekt som arbetade mot målet om ökad export. *Arctic Image* avslutades under året och syftet med projektet var att öka det strategiska samarbetet mellan AV-branschen och andra branscher, särskilt besöksnäringen, för att få ökad synlighet av regionen. Genom projektet har 57 företag utvecklat sin kompetens avseende företagssamarbete, sponsring och produktplaceringar.

Alla aktivitetsindikatorer utom en har redan uppnått slutmålen. Undantaget är deltagande i affärsutvecklande insatser som ligger på 87% av målet. Programmets förväntan är därför att alla indikatorer ska uppnås med god marginal innan programmet avslutas.

Resultatindikatorerna inom insatsområde 2 ska mäta hur programmet bidrar till att andelen SMF som har gränsöverskridande affärssamarbeten förändras och hur andelen SMF som exporterar ökar. I samband med programstart, 2014, genomfördes en undersökning av Luleå tekniska universitet som visade att andelen SMF som hade gränsöverskridande affärssamarbeten var 19,7 %. Under 2018 genomfördes en ny uppföljande undersökning av Luleå tekniska universitet som handlar om tillväxtambitioner, samverkan och export hos SMF i programområdet. En första redovisning av undersökningen "Näringslivsutveckling i Nordprogramområdet: En uppföljning av tillväxtambitioner, samverkan och export" skedde vid övervakningskommitténs möte i november 2018. Den slutliga rapporten publicerades tidigt under 2019 och utgör även en första uppföljning till den basmätning som genomfördes 2014. Målsättningen är att följa upp med en liknande studie en gång till under programperioden 2014–2020. Avsikten med studien har varit att skapa förståelse

för exportmönster, gränsöverskridande samverkan samt tillväxtvilja för de små- och medelstora företag som finns inom programområdet.

Studien från 2018 visar att jämfört med 2014 så har företagen blivit något försiktigare vad gäller tillväxtambitioner. Samtidigt anger ändå hälften av företagen att de avser att öka sysselsättningen med minst 25% och omsättningen med minst 50%. Även andelen företag som bedriver internationell handel har minskat sedan 2014. Andelen som bedriver internationell handel genom export varierar mellan 14–23 % över de tre studerade regionerna/länderna. De norska företagen har lägst andel exportverksamhet, (14 %) medan finska företag har angett högst andel exportverksamhet med 23 %. De svenska företagen hamnar mitt emellan då 18 % anger att de har exportverksamhet. I jämförelse med 2014 så har andelen minskat från 23,9 % till 17,8 %. Gemensamt är att samtliga länders företag har angett att exportverksamheten har minskat jämfört med basmätningen, där svaren var 4–7 %-enheter högre i respektive land. De finländska företagen har angett störst minskning från 30 % till 23 %. Medan norska och svenska företag har minskat sin exportverksamhet med 5 %-enheter respektive 4 %-enheter.

Andelen SMF som exporterar är en av resultatindikatorerna som programmet mäter och att andelen SMF som exporterar har minskat i programområdet är därför en oroväckande utveckling. Även om indikatorn inte är direkt avhängig programmets aktiviteter, utan kan bero på en rad andra faktorer som det allmänna konjunkturläget eller ogynnsamma utvecklingar av råvarupriser, så är det ändå en signal om att det behövs fortsatta ansträngningar för att öka de små- och medelstora företagens medverkan på exportmarknaderna. Särskilt med tanke på att den långsiktiga globala trenden snarare är en ökad internationell handel. Enligt studien är det fortfarande ett fåtal av företagen som har en betydande del av sin omsättning på export. Merparten av de exporterande verksamheterna anger att endast någon procent av deras omsättning är riktad mot export. 50% av företagen som anger att de exporterar har ändå bara 10% eller mindre av sin omsättning på export till de internationella marknaderna.

Ett annat område som studien berör tar upp antalet samverkansutbyten med andra aktörer. Undersökningen av företagens samverkansrelationer visar att merparten av företagen i programområdet förlitar sig på samverkansutbyten med färre än ett tiotal andra företag. Företagens samverkan verkar också vara relativt stabila då merparten av företagen anger att endast någon enstaka relation tillkommit under senaste åren och få samverkansrelationer har avslutats. Ca 25% anger att de har haft betydande förändringar i antalet samverkansrelationer under den studerade tidsperioden. Sedan 2014 har andelen SMF som angett att de har gränsöverskridande affärssamarbeten minskat från 19,7 % till 13,6 %. Antal gränsöverskridande samverkansutbyten är också en resultatindikator som mäts i programmet och i likhet med indikationen om minskad export visar även denna indikator en minskad andel SMF som har gränsöverskridande affärssamarbeten. Även här är utvecklingen något oroande och det kan också tyda på att indikatorerna påverkar varandra, minskade affärssamarbeten betyder sannolikt mindre handel mellan länderna och vice versa.

Vad kan Interreg Nord göra för att motverka denna utveckling? Att programmet finns och genererar gränsöverskridande projekt är en faktor som i förlängningen bör öka utbyte och kontakter mellan länderna. Programmets roll i att främja de mer affärsmässiga utbytena mellan länderna koncentreras ju i huvudsak till aktiviteter inom insatsområde 2 Entreprenörskap, men även till viss del inom övriga insatsområden. Insatsområdets två specifika mål är dels en ökad export bland regionens SMF och dels en ökad andel SMF med gränsöverskridande affärsmodeller.

Några andra resultat som lyfts fram i undersökningen och som är intressanta ur programmets perspektiv är att några av de internationaliseringsfaktorer som efterfrågas är olika former av exportstöd, så som stöd i att bygga gränsöverskridande nätverk, genomföra marknadsanalyser och utbildningar. Företagsledarna efterfrågar också förenklingar av regelverk kring exportstöd, tull och skatter. Undersökningen visar också att företagsledarna i genomsnitt blir allt äldre och att en stor majoritet av företagen leds av män. Uppgifterna är kanske inte överraskande, men visar på ett fortsatt behov av att arbeta med frågorna.

Insatsområde 3 - Kultur och miljö

55 % av insatsområdets budgeterade ERUF-medel och 89 % av norska IR-medel har beslutats. Antalet beviljade projekt är 19 stycken, varav 2 förstudier. Det pågår projekt inom samtliga av insatsområdets fyra särskilda mål. Bland annat arbetar sex projekt för att stärka regionens kultur och kulturarv och två projekt har beviljats för att stärka det samiska språket. Ett exempel är projektet *Digital access to the Sámi heritage archives* som handlar om att förbättra det samiska kulturarvets åtkomlighet. Projektet ska skapa en informations- och kommunikationsteknisk applikationshelhet för den samiskspråkiga kulturens och kulturarvets redan befintliga digitala samlingar så att åtkomsten till det samiska kulturarvet förbättras. Verktuget ska möjliggöra digital åtkomst till samisk kultur genom att länka användaren till olika redan tillgängliga samlingar i befintliga arkiv på ett sätt som underlättar informationssökningar.

Under 2018 avslutades två projekt inom insatsområde 3 i delområde Sápmi. Ett projekt var *Giellagáldu* vars målsättningar var att trygga framtiden för de samiska språken samt att stärka och främja användningen av de samiska språken inom olika språkanvändningsområden och stimulera kulturen och kulturtraditionen i Sápmi. Det andra projektet, *Plupp-fortelling om de usynlige i fjellet* handlade om en dramatisering och iscensättning av ett urval ur Inga Borgs sagoböcker från 1955–2006.

Flera av aktivitetsindikatorerna är på god väg att nå sina mål och i ett fall har det slutliga målet redan uppnåtts. Antal deltagande i aktiviteter som bidrar till ökad användning av samiska språket nådde under året en måluppfyllnad på 105 % med 10 526 deltagare. Indikatorerna som mäter insatser som främjar regionens kulturarv samt samisk kultur och kulturarv har en måluppfyllelse på mellan 95% och 98 %. Antalet deltagande i insatser som framhåller regionens kulturarv är hittills 8 821 personer och slutmålet är 9 000 deltagare.

Inom insatsområde 3 har programmet 4 specifika mål och mäter även fyra olika resultatindikatorer. Projekten ska till exempel handla om insatser som framhåller regionens kulturarv eller utvecklingsfrämjande insatser för samisk kultur och samiska förhållanden. Insatserna bör leda till produktutveckling inom kulturarv för att öka områdets attraktivitet. Produkterna kan därefter kommersialiseras av näringslivet vilket kan leda till att besöksantalet ökar. Programmet har valt att använda sig av antalet registrerade gästnätter som resultatindikator för att se hur områdets attraktivitet har förändrats under programperioden. I samband med programstart gjordes en basmätning som visade att antalet gästnätter år 2012 var 9 749 000. Målet under programperioden är en 10 % ökning till år 2023 (slutmål 10 723 000 gästnätter). Programmet har satsat relativt mycket resurser på insatser som framhåller regionens kulturarv och produktutveckling inom kulturarv. Utöver detta har det även inom insatsområde 2 Entreprenörskap, beviljats stora projekt som är inriktade mot att främja och utveckla besöksnäringen i regionen vilket också kan sägas bidra till utvecklingen av antalet gästnätter. I samband med framtagandet av årsrapport för 2018 har en uppföljning av antalet gästnätter genomförts. Resultatet visar att antalet gästnätter i området har ökat till 10 401 847 nätter. Utvecklingen för besöksnäringen är därmed starkt positiv då ökningen av antalet gästnätter hittills motsvarar en ökning på 6,7% från basvärdet.

De samiska språken är på grund av sin starka koppling till samisk kultur och identitet särskilt betydelsefulla för kontinuitet och förmedlande av samisk kultur. Det är därför viktigt att bevara och utveckla de samiska språken. De är därmed även en central del i det gränsöverskridande arbetet där gemensamma satsningar på strategiska insatser är viktiga. Utöver att mäta direkt påverkan genom aktivitetsindikatorer har programmet valt en resultatindikator som mäter i vilken utsträckning de samiska förvaltningskommunerna i delområde Sápmi erbjuder samisk undervisning eller annat språkligt stöd för barn och ungdomar. Vid basmätningen 2014 kom man fram till ett språkindexvärde på 2,15 och målet är att detta index ska ha ökat till 2,30 år 2023. Vid framtagandet av årsrapporten för 2018 har en uppföljning av utvecklingen av användandet av de samiska språken genomförts. Uppföljningen visar att språkindexet hos de samiska förvaltningskommunerna har ökat till 2,23. Resultatet visar därmed att trenden är positiv och att riktningen går i linje med slutmålen för programmet.

Det pågår även projekt som arbetar för förbättrad bevarandestatus över regionens naturmiljöer samt projekt som handlar om ökad kunskap om grön tillväxt och resurseffektivitet. Bland annat projektet *Tana River* ska främja ett bra ekologiskt tillstånd i Tana älv och därmed också bidra till målen för EU:s vattendirektiv. Projektet ska förbättra fiskens habitat genom att avlägsna vandringshinder/vägtrummor och bedöma den tidigare restaureringsverksamhetens inverkan genom informationsutbyte om bästa metoder. Utöver det ska man utveckla ett gemensamt övervakningsprogram för vattenkvaliteten och det ekologiska tillståndet i Tana älv. Även projektet *SEAmBOTH* handlar om att förbättra vattenkvalitéer och bidra till bevarandet av havens biologiska mångfald, dess habitat och ekosystem samt de ekosystemtjänster mångfalden förser oss med. Hittills har programmet beviljat sex projekt som arbetar med främjandeåtgärder för bättre bevarandestatus av olika livsmiljöer. Förväntningarna på de hittills beviljade

projekten är att de ska uppnå en areal på 2 572 940 hektar vilket överstiger slutmålet att 2 500 000 hektar ska ha fått stöd för att uppnå bättre bevarandestatus. Utfallet hittills ligger på 443 210 hektar (17,7% av slutmålet) och visar att det fortfarande är en bit kvar till slutmålet. Flera av projekten är dock nystartade och kommer att genomföra åtgärder under flera år framöver. Programmet bedömer därför att slutmålet kommer att nås.

Som en resultatindikator för att mäta programmets positiva miljöpåverkan på en mer generell nivå används miljørådets vattenindex. Målet att bevara regionens vattenindex beror på att den allmänna utvecklingen för naturtillstånden i Europa är negativ. Det arktiska Europa har fortfarande en relativt bra status (index) och ekosystem med säregen biologisk mångfald. Vi behöver därför förbättra eller bevara status för våra naturmiljöer i mark, luft och vatten. Målet för programmet är att index för godkänt vattentillstånd ska öka från 68 år 2014 till att nå 69 år 2023. Vid den uppföljning som programmet genomfört i samband med framtagandet av årsrapporten för 2018 har vattenindex gått upp från 68 till 80. Vattenkvaliteten har således förbättrats långt mycket bättre än förväntat sedan basmätningen gjordes. Resultatet är väldigt positivt, men även om programmet har beviljat stöd till tre projekt som arbetar specifikt för att förbättra de ekologiska tillstånden i älvar och vattendrag är det nog snarare tidigare genomförda insatser som får anses vara bidragande orsaken till de hittills förbättrade vattenkvalitéerna. Nord-programmet har under de föregående programperioderna bland annat genom *TRIWA-projekten* bidragit till resultaten genom stöd till förbättringsåtgärder i Torne älvs avrinningsområden.

Programmet har även beviljat stöd till projekt som arbetar för att förbättra kunskapen om grön tillväxt och resurseffektivitet. Ett exempel är det avslutade projektet *Biogas i Tornedalen* som handlade om att utreda förutsättningarna för en biogasanläggning i Tornedalen med kraftvärmeproduktion eller uppgradering till fordonsgas. Programmet har hittills bidragit till ökade kunskaper om grön tillväxt och resurseffektivitet inom offentlig sektor genom att 64 personer har deltagit i kompetenshöjande åtgärder inom området, vilket är över programmets delmål för 2018 och 26 % av programmets slutmål som är 250 personer.

Vi lever i ett område med periodvis mörker och kallt klimat vilket bland annat medför hög energi-förbrukning och ökad miljöbelastning. Därför är det viktigt att det finns samhällsfunktioner för att skapa grön tillväxt och resurseffektivitet. Programmets bidrag som är kopplat till kunskapshöjning inom grön tillväxt och resurseffektivitet inom offentlig sektor utvärderas genom att mäta förändringar inom ett kunskapsindex bland regionens kommuner kring dessa frågor. Målet för programmet är att öka resultatindikatorn från 2,3 år till 2,5 år 2023. Indikatorn mäts med hjälp av en undersökning bland kommunerna i regionen för att få fram deras kunskaper och kompetens inom grön ekonomi. Vid uppföljningsmätningen inför årsrapport 2018 har kommunernas kunskapsindex höjts från 2,3 till 2,7 vilket betyder att programmet slutmål för resultatindikatorn har nåtts. Ökningen beror nog sannolikt till största delen på att det finns ett allmänt ökat fokus på dessa frågor i samhället generellt, men även programmet har bidragit till att öka offentlig sektors kunskap inom grön tillväxt och

resurseffektivitet genom att man hittills beviljat stöd till två projekt som arbetar mot det specifika målet.

Insatsområde 4 - Gemensam arbetsmarknad

Som tidigare rapporterats så har det även fortsättningsvis varit utmanande att få in tillräckligt med projektansökningar inom insatsområdet trots att budgeten är väsentligt mindre än inom övriga insatsområden. I de övriga insatsområdena har det varit högt söktryck och beslutsnivån ligger omkring 55-57 % av insatsområdenas budgeterade ERUF-medel. Inom gemensam arbetsmarknad har endast 46 % av insatsområdets budgeterade medel beslutats fram till sista december 2018. Totalt har 11 projekt beviljats inom insatsområde 4, varav fyra är förstudier. Sju projekt är pågående och fyra projekt har avslutats.

Det beviljades fler projekt 2018 jämfört med tidigare år, men fortfarande relativt få jämfört med övriga insatsområden. Ökningen kan vara ett resultat av förvaltande myndighet inriktning om ett ökat fokus på insatsområdet i syfte att öka medvetenheten bland regionens aktörer. Några exempel på projekt som pågår och som har redovisat resultat är bland annat *Arctic Labour* och *Rampen/Ramppi*. Båda projekten arbetar för att öka den gränsöverskridande rörligheten på arbetsmarknaden. I *Arctic Labour* är målet att antalet personer som flyttar eller överväger att flytta över gränsen ska öka. Projektet ska också bidra till att arbetskraft med yrkeskompetens matchas mot näringslivets behov. *Arctic Labour*-projektet bedöms ha tydliga kopplingar och synergier till det tidigare beviljade projektet *NORPÅ*, som handlar om validering och harmonisering av yrkesbehörigheter och yrkesutbildningarna mellan länderna. I *Rampen/Ramppi* är målet att hitta samverkansformer mellan berörda organisationer för att minska antalet ungdomar i regionen som varken har arbete eller kvalificerad utbildning.

Programmet har bidragit till att förbättra förutsättningarna för ökad gränsöverskridande rörlighet inom arbetsmarknaden. Hittills har 1077 personer deltagit i gränsöverskridande rörlighetsinitiativ. Resultatet innebär att måluppfyllelsen för den indikatorn som också ingår i resultatramen hittills är 82,8 % av programmets slutmål på 1 300 personer. Programmet mäter sitt bidrag till att främja den gränsöverskridande rörligheten på arbetsmarknaden genom resultatindikatorn antal förfrågningar kring arbetspendling. Slutmålet är att antalet förfrågningar ska öka från 401 till 600 år 2023. Statistiken utgör underlag som indikerar intresset för och förekomsten av gränspendling i programområdet. Indikatorn mäts därför med hjälp av statistik som samlas in från regionens Gränstjänstkontor. Vid mätning inför årsrapport 2018 uppgick antalet förfrågningar till 1 169 stycken vilket är nästan det dubbla jämfört med slutmålet.

Ett annat mål för programmet är att stärka den gränsöverskridande kompetensutvecklingen inom de samiska näringarna. Projektens insatser ska främja samiska näringar genom insatser som workshops, erfarenhetsutbyten, nätverksbyggande och samverkan för att utveckla traditionella och nya näringar. Programmet har hittills beviljat medel till två projekt som arbetar mot det särskilda

målet att stärka kompetens- och kunskapsutvecklingen inom den samiska näringen. Exempelvis har 325 personer deltagit i olika former av utbildningar i det nyligen avslutade projektet *Biegganjunázat*. Målet med projektet har varit att pröva och erbjuda gränsöverskridande undervisning inom renskötsel. Detta skedde genom att man framställde utbildningsmaterial och anordnade åtta olika utbildningspaket/moduler över ämnen som avser renskötsel. Projektet gav också skolorna en möjlighet att samordna sina verksamhetsmodeller så att de efter projektets slut kan fortsätta med samarbetet som en del i den grundläggande verksamheten. Under året har programmet även beviljat medel till projektet *Sámi musihkkaakademiija* med målet att stärka den samiska musiken som näring. Sammanlagt har antalet deltagare i gränsöverskridande kompetensutvecklande initiativ inom samiska näringar redan nu överskridit programmets slutmål som var 80 personer.

Inom Sápmi är kunskapsöverföring med koppling till samisk näringslivsverksamhet, kultur och traditioner några av de grundläggande förutsättningarna för bevarandet av den samiska kulturen och identiteten. De samiska utbildningsinstitutionerna samt andra samiska organisationer är därför viktiga som kunskaps- och kulturförmedlare samt kompetensutvecklare. Som en resultatindikator för att se programmets bidrag till den generella utvecklingen mäter programmet andelen utbildningsinsatser inom samiska näringar i regionen. Målet är att öka andelen utbildningsinsatser från 12 till 15 stycken år 2023. Vid sammanställningen av årsrapporten för 2018 har en uppföljande mätning gjorts som visar att antalet utbildningsinsatser har ökat till 18 stycken vilket innebär att slutmålet har nåtts.

Insatsområde 5 - Tekniskt stöd

I samband med programändringen och att programmet erhöll mer medel har också budgeten för tekniskt stöd ökat beloppsmässigt. Den totala andelen av budgeten för tekniskt stöd minskade dock från tidigare 7 % av programmets ERUF-medel till 6 % i enlighet med artikel 17 i kommissionens förordning EU (1299/2013).

Programmet är i full gång och fokus ligger nu på uppföljning av projekt och utbetalningar till stödmottagarna samt kanske främst på spridning av goda projektresultat. I förhållande till programbudgeten har 57 % av programmets medel fördelats till 66 projekt enligt programmets intentioner och 26 % av EU-budgeten har hittills utbetalats till stödmottagarna. Under året har programmet även erhållit resultaten från en extern utvärdering.

Ökningen av medel både till programmet och för tekniskt stöd innebär att programmet under de kommande åren kommer att kunna öka resurserna kring både informationsinsatser och beredning av nya ansökningar hos det gemensamma sekretariatet och hos informationspunkten i Rovaniemi. Informationspunkten i Rovaniemi är en viktig informatör för att göra programmet och dess möjligheter känt, samt att hjälpa projektägare att hitta rätt i systemet. Infopointen har främst ansvaret för att informera om programmet till allmänheten och till potentiella stödmottagare på finsk sida.

Sedan några år tillbaka har Nord-programmet tillsammans med Kolarctic, Karelia, Botnia -Atlantica och Norra Periferin och Arktis ingått ett arktiskt samarbete. Bland annat anordnas ett gemensamt arktiskt event i september 2019. Temat på konferensen är det arktiska samarbetet, (Arctic Cooperation). Konferensen är tänkt att vara en mötesplats med information om samarbetet och programmen för olika beslutsgrupper, så som EU-parlamentsledamöter, EU-kommissionen, nationella och regionala beslutsfattare. Man har även inrättat ett "Arctic Award"- pris för bästa arktiska projekt inom olika kategorier.

9.2. Särskilda åtgärder som vidtagits för att främja jämställdhet och icke-diskriminering, särskilt tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, samt bestämmelser som införts för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i samarbetsprogrammet och i insatserna

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en förutsättning för att nå tillväxt i alla delar av programområdet. För att skapa attraktiva och konkurrenskraftiga regioner måste både kvinnors och mäns kunskaper och idéer tas tillvara. Ökad jämställdhet kan bidra till tillväxt genom att attrahera inflyttning till programområdet. Ur ett företagsperspektiv är regionens attraktivitet också viktig eftersom företagen är beroende av att kunna rekrytera nya kompetenser och arbetskraft från andra regioner.

De horisontella kriterierna integreras i genomförandet av programmets verksamhet i samtliga prioriterade områden och valda mål i programmet och hanteras inte som en aspekt vid sidan av programarbetet. Inom ramen för genomförandet av programmet ses de horisontella kriterierna som ett medel och ett verktyg för att förbättra och effektivisera arbetet för en hållbar tillväxt.

Det är främst i urvalet och genomförandet av projekten som främjandet av jämställdhet och icke-diskriminering kan förverkligas. De sökande måste därför redan när de lämnar in ansökan om stöd redogöra för hur de horisontella kriterierna kan kopplas till de aktiviteter projektet planerar att arbeta med under projektiden. Däribland bland annat för hur jämställdhet mellan kvinnor och män, lika möjligheter och icke-diskriminering ska främjas genom projektet.

Enligt programmets urvalskriterier för prioritering av projekt är en av bedömningsgrunderna om och hur projektet arbetar aktivt med de horisontella kriterierna. Projekt som inte alls, eller bara delvis, arbetar aktivt med de horisontella kriterierna får lägre prioritet än projekt som arbetar aktivt med de frågorna.

Programmet har för vissa av aktivitetsindikatorerna möjlighet att genomföra analyser ur ett genusperspektiv med hjälp av könsuppdelad statistik. En reflektion är att det i större utsträckning är kvinnor som deltar i aktiviteter som främjar kultur och språk. Medan det manliga deltagandet tenderar att öka när aktiviteterna handlar om näringslivsinriktade och affärsfrämjande verksamheter. Den enda av aktivitetsindikatorerna som mäter kvinnor och män och som visar upp ett jämställt

värde finns faktiskt inom insatsområde 4, Gemensam arbetsmarknad, och handlar om deltagande i gränsöverskridande kompetensinitiativ inom de samiska näringarna. Där är fördelningen 49 % kvinnor och 51 % män.

Det som också kan vara av intresse är dock att även inom insatsområde 2 Entreprenörskap finns det enskilda projekt som visar upp andra resultat när det gäller fördelningen mellan kvinnor och män. Exempelvis så har både *Visit Arctic Europe (VAE)* och *Ny mat från Arctic* haft fler kvinnliga än manliga deltagare i affärsutvecklande insatser.

Programmet kommer att fortsätta följa upp samtliga beviljade projekt och deras aktiviteter via läges- och slutrapporter, samt ibland även genom besök hos projektägare, för att bland annat bedöma vilka åtgärder som vidtagits för att främja och integrera ett jämställdhets- och icke-diskrimineringsperspektiv i insatsen. Sekretariatet arbetar aktivt med att ge stöd och råd inför ansökningsprocessen om hur jämställdhet och icke-diskriminering kan integreras i aktiviteter och insatser i projekten innan projekten kan tas upp för prioritering i styrkommittéerna. Projekten uppmuntras att ta hänsyn till båda könen behov och förutsättningar, samt att vara observant på vilka konsekvenser olika insatser kan få för både kvinnor och män.

9.3. Hållbar utveckling (artikel 50.4 i förordning (EU) nr 1303/2013 och artikel 14.4 andra stycket e i förordning (EU) nr 1299/2013

En bedömning av genomförandet av åtgärder för att beakta de principer om hållbar utveckling som fastställs i artikel 8 i förordning (EU) nr 1303/2013, inklusive, i tillämpliga fall, beroende på samarbetsprogrammets innehåll och mål, en överblick över de åtgärder som vidtagits för att främja hållbar utveckling i enlighet med den artikeln.

EU:s mål om hållbar utveckling är integrerad med Europa 2020-strategin och EU har även medverkat i utformningen av den globala 2030-agendan som förenar de tre dimensionerna av hållbar utveckling, ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Alla länder har ett gemensamt ansvar att se till att målen för hållbar utveckling nås. I kommissionens meddelande "Nästa steg för en hållbar europeisk framtid- EU-åtgärder för hållbarhet" konstateras att det finns utmaningar för att göra de europeiska samhällena hållbara. Utmaningarna rör ungdomsarbetslöshet, åldrande befolkning, migration, miljöförstöring, klimatförändringar och att vi behöver övergå till en koldioxidsnål, klimattålig och resurseffektiv ekonomi i framtiden.

Klimat, miljö- och energiutmaningarna är gränsöverskridande och miljötillståndet i programområdet är i mycket hög grad beroende av vilka åtgärder som vidtas inom EU och internationellt. Utmaningarna utgör inte bara ett hot, utan även en möjlighet för teknik-, varu- och tjänsteutveckling inom många branscher. Samhällets behov av miljöanpassade varor, tjänster och system innebär marknadsmöjligheter dvs. stärkt konkurrenskraft.

I Nordprogrammet sker många olika initiativ som tillsammans är med och bidrar till EU:s strategier för hållbar utveckling. Samtliga projekt ska beakta det horisontella kriteriet för hållbar utveckling, även om det inte utgör projektets huvudsakliga syfte ska det genomsyra aktiviteterna. Stödmottagarna måste redan när de ansöker om stöd redogöra för hur de arbetar med hållbar utveckling och hur det kopplas till projektaktiviteterna.

Några projekt syftar direkt till att bidra till en bättre miljö. Projekten *Kustmynnande vattendrag i Bottenviken* och *Tana River* är två av sex projekt som arbetar mot målet om en förbättrad bevarandestatus över naturmiljöer. Båda projekten arbetar för att främja ett bra ekologiskt tillstånd i vattendragen och bidrar därmed till målen för EU:s vattendirektiv. Projektens åtgärder leder till minskade transporter av miljögifter genom vattendragen samt bättre vandringsvägar för fisk. Det pågår även projekt som förbättrar den biologiska mångfalden på andra sätt, fiskbestånden förbättras genom projektet *Tornedalens sommarsik – natur* och i projektet *Felles Fjellrev Nord* skapas goda förutsättningar för förvaltningen av fjällräv på hela Nordkalotten. Tillsammans har projekten bidragit till att 443 210 hektar hittills har förbättrat sina ekologiska och biologiska livsmiljöer.

Hållbar utveckling främjas även på andra sätt. Projektet *Cinema* främjar en resurseffektiv cirkulär ekonomi genom att återtillverka material och komponenter med additiva metoder, medan projektet *EEBAK* är inriktat mot energieffektivisering av byggnader i arktiskt klimat. Minskad materialåtgång vid produktion och energianvändning i byggnader ger inte bara mindre miljöpåverkan, det bidrar också till en mer resurseffektiv ekonomi som främjar konkurrenskraften bland regionens företag.

En av slutsatserna i den utvärdering som Kontigo AB presenterade under 2018 är att projekten har integrerat miljömässig hållbarhet i projektens idé och genomförande på ett bra sätt. Flera projekt är uppbyggda för att bidra till en hållbar miljö.

9.4. Rapportering av stöd till klimatförändringsmålen (artikel 50.4 i förordning (EU) nr 1303/2013)

Totalt har programmet hittills beviljat stöd till 11 projekt som ingår i beräkningen av det stödbelopp som används för stöd till klimatförändringsmålen. Det beviljade stödet på 4 218 313 euro kan ställas i relation till programmets beräknade mål på 5 490 378 euro i stödbelopp enligt programdokumentet. Uppfyllandegraden på programnivå uppgår således i nuläget till ca 77 % av programmets förväntade resultat. Med tanke på att cirka 45 % av programbudgeten återstår att besluta om bör möjligheten att uppnå målen för stödbelopp som ska användas för stöd till klimatförändringsmålen inom programperioden vara goda på programnivå.

Vid en analys per insatsområde framgår att både inom insatsområde 1 och insatsområde 2 har programmet redan nu uppnått målen på 936 236 euro, respektive 334 502 euro genom att man beviljat stöd till klimatförändringsmålen på 1 340 192 euro (143 % av målet) inom insatsområde 1, och 482 756 euro (144 %) inom insatsområde 2. Även

inom insatsområde 3 är man på god väg genom att man hittills beviljat stöd på 2 395 365 euro, mot målet på 4 219 640 euro, vilket är 56,8 % av det förväntade slutmålet inom insatsområdet.

Programmet har även genomfört utbetalningar av stöd till projekten som ingår i beräkningen av stöd till klimatförändringsmålen. Av de beviljade 4 218 313 euro som ingår i beräkningen av stöd till klimatförändringsmålen har hittills 1 985 524 euro blivit utbetalda. Detta utgör ca 36 % av programmets förväntade resultat om stöd till klimatförändringsmålen.

9.5 Partnerns roll i genomförandet av samarbetsprogrammet (artikel 50.4 i förordning (EU) nr 1303/2013 och artikel 14.4 första stycket c i förordning (EU) nr 1299/2013)

Bedömning av genomförandet av åtgärder för att beakta partnerns roll i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) nr 1303/2013, inklusive partnerns deltagande i genomförandet, övervakningen och utvärderingen av samarbetsprogrammet.

I enlighet med principen om flernivåstyrelse och i överensstämmelse med artikel 5 i förordning (EU) nr 1303/2013 har ett flertal av de parter som var aktiva i förberedelserna av programmet även olika roller i genomförandet, övervakningen och utvärderingen av programmet. Flera av aktörerna återfinns även bland projektägarna eller som medfinansierare till projekten.

Den gemensamma övervakningskommittén består av ledamöter från de tre deltagande länderna och företräds av både den nationella och regionala/lokala nivån, sametingen samt näringslivets organisationer och sociala parter. Övervakningskommittén ska tillsammans med förvaltande myndighet säkerställa kvaliteten och effektiviteten i genomförandet av programmet.

Övervakningskommittén har sammanträtt vid totalt åtta tillfällen, två gånger under varje år från 2015 till 2018. Vid de första mötena har övervakningskommitténs bland annat granskat och godkänt urvalskriterierna för val av projekt som ska finansieras, budgeten för tekniskt stöd samt granskat och godkänt den utvärderingsplan och kommunikationsstrategi som förvaltande myndighet har presenterat. Övervakningskommittén granskar och godkänner även programmets årliga genomföranderapport för respektive år. Under 2018 togs initiativ till en programändring som avsåg omfördelning av ERUF-medel från två ENI-granskingsprogram till Interreg Nord. Efter att ansökan godkänts av programmets övervakningskommitté under hösten 2018, godkände även EU-kommissionen programmets ansökan om programändring i december 2018. Utöver det har förvaltande myndighet informerat övervakningskommittén hur beslutsläget ser ut och hur långt programmet kommit i genomförandena av de specifika målen för programmet.

Förutom övervakningskommittén har programmets parter beslutat att två styrkommittéer ska upprättas för programmet, en för delområdet Nord och en för

delområde Sápmi. Styrkommittéerna består av representanter från den regionala och lokala nivån i programområdet. Styrkommittéernas uppgift är att göra prioriteringar av projekt samt granska dem mot programmets mål och prioriteringar. I detta arbete har styrkommittéerna biträtts av förvaltande myndighet och programsekretariat. Programsekretariaten har berett ärenden och lämnat beslutsförslag med motivering till styrkommittéernas möten. Styrkommittéerna har hållit åtta prioriteringsmöten totalt, vid två tillfällen under 2015 respektive 2016, samt vid ett tillfälle under 2017 och tre tillfällen 2018. Hittills under programperioden har sammanlagt 66 projekt prioriterats och 55 % av programmets ERUF-medel och 84 % av IR-medel har in-tecknats. De formella besluten har därefter fattats av förvaltande myndighet. Sammansättningen av lokala, regionala och centrala myndigheter tillsammans med övriga relevanta organisationer i övervakningskommittén och i styrkommittéerna tillförsäkrar en bred förankring av programmet i programområdet och bidrar till att stödet för programmet i regionen säkerställs samt att parternas deltagande i genomförande, övervakning och utvärdering garanteras.

Utöver att delta i övervaknings - och styrkommittéer deltar partnerskapet även på andra sätt i olika utvärderingsinsatser som till exempel i utvärderingsgrupper, miljöråd, enkäter till organisationer, m.m.

10. OBLIGATORISK INFORMATION OCH BEDÖMNING ENLIGT ARTIKEL 14.4 FÖRSTA STYCKET A OCH B I FÖRORDNING (EU) nr 1299/2013

10.1 Framsteg när det gäller genomförandet av utvärderingsplanen och uppföljningen av resultaten av utvärderingarna

Uppföljning och utvärdering är en central del i genomförandet av Nordprogrammet 2014-2020. Arbetet med genomförandet av utvärderingsplanen sker löpande och följer den plan som programmet presenterade vid övervakningskommitténs möte 2015. I planen framgår vilka uppföljningar och utvärderingar som kommer att göras under programperioden. Bland annat genomförs uppföljning av aktivitetsindikatorer som mäts på projektnivå och finns i systemet Min ansökan där projektägarna själva rapporterar vilka resultat de har uppnått. Förvaltande myndighet kan enkelt ta ut systemrapporter som visar hur projekten uppnått målen. Programmet ska även följa upp resultatindikatorer som mäter vad som sker i programområdet och dessa mäts på programnivå. De ska visa vad programmet har uppnått på en mer generell nivå och mäts därför inte på projektnivå och är inte programmerade i systemstödet. Mätningar av resultatindikatorer görs med hjälp av statistik och andra rapporter.

En genomgång av aktivitetsindikatorerna visar att programmet hittills har nått långt i programgenomförandet när det gäller måluppfyllelsen. Alla de aktivitetsindikatorer och finansiella indikatorer som ingår i resultatramens delmål för 2018 har uppfyllts. Även när det gäller slutmålen för övriga aktivitetsindikatorer fortskrider genomförandet i stort sett enligt plan. I insatsområde 1 har alla aktivitetsindikatorer utom en redan nu nått faktiska utfall för måluppfyllelse på mellan 40–110 % av insatsområdets slutmål och de förväntade utfallen ligger över programmets slutmål. Insatsområde 2 har kommit längst av alla insatsområden vad gäller måluppfyllelse av aktivitetsindikatorerna, i dagsläget är det bara en indikator som ännu inte riktigt når upp till programmets slutmål med måluppfyllelse på 87 %. Även inom insatsområde 3 ser läget gott ut där måluppfyllelsen är 96–102 % för alla indikatorer utom två som ligger på 18% respektive 26% men även där ligger de förväntade värdena över slutmålen. Inom insatsområde 4 är måluppfyllelsen för de två aktivitetsindikatorerna 83 %, respektive 406 % av programmets slutmål, så läget är gott. Sammantaget är genomförandeläget inom samtliga insatsområden bra och projekten arbetar i linje med programmets intentioner. De projekt som beviljats hittills har bra spridning mellan olika sakområden och det pågår projekt inom programmets samtliga specifika mål. De faktiska utfallen av indikatorerna visar också att programmet i stort sett är i fas genomförandemässigt. Dock finns det anledning att fortsätta vara särskilt uppmärksam på de indikatorer där utfallen i dagsläget släpar efter något.

När det gäller resultatindikatorer så visar mätningen inom insatsområde 1 att båda resultatindikatorerna har gått uppåt jämfört med basmätningen som gjordes 2014. Den generella utvecklingen inom insatsområdet Forskning och innovation bedöms vara positiv. Inom insatsområde 2 har Luleå tekniska universitet genomfört en undersökning i alla tre länder som är kopplad till de två resultatindikatorerna som finns inom

insatsområdet. I motsats till insatsområde 1 visar resultatindikatorerna inom insatsområde 2 en negativ trend jämfört med ursprungsmätningen. En bedömning av situationen är därför att det finns ett fortsatt behov av åtgärder inom programmet som främjar gränsöverskridande handel och näringslivsutveckling. Inom insatsområde 3 har både utvecklingen av antalet registrerade gästnätter och det miljöindex som mäter programområdets vattentillstånd varit starkt positiv. Kunskapsindex som mäter kommunernas kunskaper inom grön ekonomi har överträffat slutmålet och det samiska språkindex som undersöker i vilken utsträckning de samiska förvaltningskommunerna erbjuder samisk undervisning eller annat språkligt stöd för barn och ungdomar har nått 97% av slutmålet. Inom insatsområde 4 har bägge resultatindikatorerna överträffat slutmålet. Mätningen av resultatindikatorerna visar på en övervägande positiv men spretig utveckling. Indikatorerna inom forskningsområdet visar på en positiv utveckling medan utvecklingen för gränsöverskridande export och näringslivsutveckling istället minskar. Inom området kultur och miljö är utvecklingen positiv då två av fyra indikatorer redan överträffat slutmålet och de övriga två har mycket nära målet. Även inom området gemensam arbetsmarknad har utvecklingen varit positiv då bägge resultatindikatorerna redan nu har överträffat slutmålet.

Utöver mätning av aktivitets- och resultatindikatorer genomförs även andra studier och utvärderingar. En extern utvärderare upphandlades för att utvärdera Nordprogrammets bidrag till EU 2020-strategin och hur programmet bidrar till att utveckla den arktiska dimensionen. Arbetet påbörjades av Kontigo AB i januari 2018 och slutredovisades vid övervakningskommitténs möte i november 2018 och vid styrkommittéernas möte i december 2018. Kontigos utvärdering av programmet innebär att en av programmets två planerade externa utvärderingar är gjorda. Utvärderingen syftade utöver att bedöma programmets bidrag till EU 2020-strategin och den arktiska dimensionen även till att få en extern bedömning om programmet arbetar mot de uppsatta målen. Resultatet från utvärderingen visar att programmets genomförande till stora delar varit framgångsrikt.

Resultaten från utvärderingar och indikatorsmätningar kommer bland annat att presenteras i samband med konferenser, informationsinsatser, pressmeddelanden, årsrapporter, styr- och övervakningskommittéer. Målgruppen är t.ex. allmänheten, potentiella och befintliga stödmottagare, media, medfinansiärer, EU-kommissionen och berörda departement i de tre länderna.

10.2 Resultaten av fondernas informations- och offentlighetsåtgärder som genomförts inom kommunikationsstrategin

Det finns olika övergripande mål med informations- och kommunikationsverksamheten. Det ena är att skapa kännedom om Nordprogrammet samt att öka kännedomen om att EU-stöd används för att stärka tillväxt och sysselsättning i regionen. Det andra är att stärka Nordprogrammets varumärke d.v.s. programmets förtroendekapital. En ökad kännedom om att EU-stöd används för att stärka tillväxt och sysselsättning bidrar till att öka kunskapen och intresset för gränsöverskridande samarbete hos allmänheten och potentiella stödmottagare i regionen. Ett starkt varumärke för Nordprogrammet bidrar också till högre kvalitet på ansökningar och genomförande av projekten. Ett annat mål

med informationen och kommunikationen är också att allmänheten ska få en positiv bild av EU:s program och roll i programområdet. Programmets och projektens resultat samt programmets betydelse för regionen behöver därmed visas upp och tillgängliggöras.

I kommunikationsstrategin finns bland annat beskrivet att programmets information och kommunikation ska anpassas så att den på bästa sätt når de olika målgrupper som programmet identifierat. En potentiell stödmottagare ska exempelvis kunna få veta vilka möjligheter som finns inom programmet och vilka grundläggande krav och regler som finns kring deltagande i projekten. Allmänheten bör känna till vilka möjligheter programmet ger, bland annat i syfte att hitta fler potentiella stödmottagare men också för att känna till vilka resultat som uppnåtts i programmet. Programmet fokuserar även på och lyfter fram EU:s roll för gränsregional utveckling. Andra målgrupper som medfinansiärer, övervaknings- och styrkommittéer, departement och EU får också information genom riktade insatser. Genom anpassad kommunikation ska mottagarna känna sig välinformerade, delaktiga och engagerade i programmets framskridande.

Information kan spridas genom flera kanaler, som kan uppdelas i muntliga, skriftliga, digitala, tryckta och visuella informationskanaler. Prioriterade kanaler är framförallt webben och personliga kontakter via telefon, e-post eller direkta möten, men även sociala medier, så som Facebook, är viktigt vid förmedling av information.

Interreg Nord har sedan tidigare programperioder en väl etablerad webbsida som inför starten av denna programperiod genomgick en relativt omfattande uppfräschning för att motsvara kraven på tillgänglighet och användarvänlighet. På programmets hemsida finns information på främst två språk – svenska och finska, men det finns även en summering av informationen på nordsamiska och engelska. På programmets hemsida läggs relevant information upp, både övergripande information, men även information som vägleder sökanden och redan befintliga stödmottagare i deras arbete. Via webbsidan hittar man även vidare till det elektroniska ansökningsverktyget för att kunna söka EU-projekt och utbetalningar, samt även till projektbanken som innehåller en databas över beviljade projekt, namn och beviljade stödbelopp. Utöver webbsidan har programmet även en Facebook-sida som man använder sig av när man vill sprida nyheter och information snabbare.

Mycket av kommunikationen sker också genom redan kända och befintliga kanaler som målgrupperna använder. Det innebär till exempel medverkan vid de informationstillfällen som de olika målgrupperna själva anordnar i form av mässor, konferenser och möten. Kanaler som samverkande aktörer har etablerat och som når olika delar av målgrupperna används i möjligaste mån. För att exempelvis öka kännedomen om programmet bland de samiska aktörerna har programmet deltagit vid evenemang under bland annat Jokkmokks marknad, och programmet deltog även under februari 2018 vid jubileumsfirandet av att det var 100 år sedan det första samiska landsmötet hölls i Staare/Östersund på svensk sida. Interregsekretariatet har även hållit olika informationsmöten om möjligheterna med programmet och möten med stödmottagare i bland annat Alta, Rovaniemi, Oulu, Umeå och i Tärnaby under 2018.

Under övervakningskommitténs möte i november 2018 presenterades informationsplanen för 2019. Bland annat informerades det om att under det kommande året planeras för att programmet ska hålla tre ansökningsomgångar öppna. I samband med att respektive ansökningsomgång öppnar läggs också information ut på webben och på Facebook för att uppmärksamma allmänheten och stödmottagare om möjligheten till projektansökningar från EU-programmet. Man kommer också i samband med ansökningsomgångens öppnande att informera om vilka villkor som gäller och om det är möjligt att söka medel inom alla insatsområden. Efter att ansökningsomgången stängt presenteras information om hur många ansökningar som inkommit. I november 2019 planerar programmet också att hålla en årlig konferens i Jokkmokk med fokus på bland annat Sápmi och på projektexempel samt resultat från projekten.

Programmet har också under senhösten 2018 informerat om de förenklingsåtgärder som införts för att minska den administrativa bördan för stödmottagarna. Förenklingsåtgärderna innebär bland annat att programmet har infört en förenklad redovisningsmodell kallad "klumpsumma" som kan användas i förstudier avseende EU-stödet. Modellen innebär att EU-stödet betalas ut som en "klumpsumma" om förstudien uppnår de resultat som fastställs i beslutet om stöd. Ett annat alternativ på förenklad redovisningsmodell som projekten kan använda är en schablon som baseras på personalkostnaderna på 40 % för andra kostnader utöver personalkostnaderna. För andra projekt än förstudier är förenklingsalternativet med 40 %-schablon också möjligt att välja, däremot är det inte obligatoriskt.

De enskilda projekten är programmets största tillgång när det gäller möjligheterna att synas och skapa intresse för programmet. Genom projekten synliggörs både programmet och dess resultat. Många av projekten vill dessutom lösa konkreta utmaningar och dess aktiviteter kan därför vara lämpliga att förmedla på ett lättillgängligt sätt. Exempelvis presenterades flera projekt i informationskampanjen "Mitt Europa" i samband med europaveckan i maj 2018. Några av de pågående projekten bjöd in till öppet hus i samband med Europaveckan för att visa upp för allmänheten att EU finns i vår närhet. Andra projekt som också har uppmärksammats i media är bland annat *Wax*-projektet som syns i en av de nationella svenska nyhetssändningarna i augusti 2018. Även projekten *VAE*, *Arctic Fox/Felles fjällräv Nord*, de båda *Tornedalens Sommarsik-projekten* och *Rampen* har förekommit i media i olika sammanhang.

11. YTTERLIGARE UPPGIFTER SOM KAN LÄGGAS TILL BEROENDE PÅ SAMARBETSPROGRAMMETS INNEHÅLL OCH MÅL

11.1 Framsteg i genomförandet av det integrerade tillvägagångssättet för territoriell utveckling, inklusive hållbar stadsutveckling och lokalt ledda initiativ inom samarbetsprogrammet.

Regionerna i programområdet delar många utmaningar som stora geografiska områden, långa avstånd och kallt klimat men även låg befolkningstäthet, demografisk utveckling och miljömässiga utmaningar. Programområdet förenas även av stora naturresurser i form av skogar, mineraler och energitillgångar. Näringslivet har under lång tid kännetecknats av de råvarubaserade näringarna med stora industri- och processföretag inom bland annat skog, malm, stål och energiproduktion, med SMF som underleverantörer till dessa. Strukturen håller dock på att ändras mot fler och fler tjänsteföretag utanför basnäringarna, inte minst inom besöks- och upplevelsenäringarna.

Genom att nyttja varandras styrkor över landsgränserna kan ett gränsregionalt mervärde åstadkommas som annars inte varit möjligt. Ett projekt inom forskningsområdet som drar nytta av regionens gemensamma styrkor och stärker det gränsöverskridande innovationssamarbetet för att uppnå en större kritisk massa i de deltagande länderna är projektet *C3TS*. Projektet ska öka kunskapen kring tillverkning av metallkomponenter med hjälp av 3D-skrivning. Det övergripande målet för projektet är att öka konkurrenskraften internationellt för regionala SMF inom verkstadsindustrin genom att introducera 3D-skrivning i metall som en ny tillverkningsteknologi.

Projektet *WAX* arbetar med att tillvarata bärvax från lingon och blåbär som är en av det arktiska områdets naturresurser som i dagsläget inte nyttjas. Utvinning av naturvax från bärindustrins biflöden, som idag kastas bort, kan istället ge möjligheter att utveckla nya affärsverksamheter och kommersialisering av nya produkter. I projektet dras nytta av kompetensen hos projektpartner i Finland, Sverige och Norge på olika områden såsom växtbiologi och genetik, bärindustri, biokompositteknologi, kemisk och fysikalisk analys och process.

Det pågår också flera projekt som arbetar med att ta tillvara på sådant som historiskt har setts som nackdelar, exempelvis stora glesbefolkade områden och kallt klimat. Projekten väljer att istället se dessa utmaningar som någonting unikt och positivt. Flera projekt som finns inom insatsområde Entreprenörskap arbetar med att utveckla regionen som ett attraktivt resmål för internationella turister. För projekten *Arctic Image* samt *Visit Arctic Europe I och II* är målen att öka synligheten av regionen genom att med gemensam turismmarknadsföring göra norra Skandinavien till ett konkurrenskraftigt arktiskt turismområde som är internationellt känt och med hög kvalitet.

Gemensamma utmaningar kan med ett gränsöverskridande angreppssätt övervinnas med gemensamma lösningar. Ett exempel är miljöutmaningarna, luftföroreningar,

nedsmutsade hav och ekologiska förändringar på grund av temperaturförändringar känner inte av landsgränser. Med gemensamma metoder kan resurser koncentreras och användas effektivare så att positiva resultat kan åstadkommas fortare. Projekten "*Felles fjällräv Nord*" och "*Tana River*" hanterar miljö- och klimatutmaningar. I projektet *Felles fjällräv Nord* är målet att skapa förutsättningar för ett mer kostnadseffektivt bevarandearbete för fjällräv så att artens levnadsförutsättningar förbättras. Projektet *Tana River* handlar om att avlägsna vandringshinder för att förbättra fiskens habitat samt att utveckla ett gemensamt övervakningsprogram för vattenkvaliteten och det ekologiska tillståndet i Tana älv. Projektet kommer att främja ett bra ekologiskt tillstånd i älven och därmed också bidra till målen för EU:s vattendirektiv.

11.2 Framsteg i genomförandet av åtgärder för att stärka myndigheternas och mottagarnas kapacitet att förvalta och utnyttja Eruf.

Ej aktuellt

11.3 Bidrag till makroregionala strategier och havsområdesstrategier

Nordprogrammet omfattar den nordligaste regionen av EU:s strategi för Östersjöregionen och EU:s havsområdes strategi. Strategin för Östersjöregionen har till syfte att möta de gemensamma utmaningar som länderna i Östersjöregionen står inför. Det övergripande målet för Interreg Nord 2014-2020 är att förstärka programområdets konkurrenskraft och attraktivitet. För att uppnå det övergripande målet utvecklingen av regionen ske på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt.

Programmets tonvikt ligger på hållbar ekonomisk och innovativ utveckling och skydd av den arktiska miljön. Programmet har också pekat ut den sociala utvecklingen samt utvecklingen av samiska livsförhållanden och samiska näringar. Detta är helt i linje med EU:s politik för den arktiska regionen. En av målsättningarna i Nordprogrammet är att stärka kompetensen och kunskapen på miljöområdet med tanke på den arktiska dimensionen.

Nordprogrammet har en tydlig koppling till EU:s strategi för Östersjöregionen och bidrar till dess genomförande med flera av de utvalda insatserna. Det har exempelvis beviljats stöd till flera olika projekt som direkt bidrar till strategins mål inom delmålet "rädda havsmiljön". Bottenviken har exempelvis en unik karaktär men det råder en stor kunskapsbrist om havsmiljön. I projektet *SEAmBOTH* ska därför nya gränsöverskridande kartor som visar utbredningen av arter och habitat samt associerade naturvärden och riktlinjer för inventering, kartering och arbetsmetoder/-förvaltning ska tas fram. Den kunskap och de planeringsunderlag som tas fram inom projektet är efterfrågat i arbetet med en mängd olika nationella och internationella åtaganden rörande havsmiljön, blandat annat EU-direktiv.

Ett annat exempel på projekt som har en tydlig koppling till Östersjöstrategins delmål om att Östersjön ska ha rent vatten och en rik och levande biologisk mångfald är

projektet *Kustmynnande Vattendrag i Bottenviken*. Projektet arbetar med åtgärder som leder till minskad transport av miljögifter genom vattendragen till Bottenviken. Det är viktigt att förbättra vattendragens ekosystem som i sin tur påverkar Bottenviken och dess fiskbestånd. Detta sammantaget bidrar till förbättrat miljötillstånd till Östersjön och förbättrar den biologiska mångfalden.

Programmet arbetar också för att länka samman regionen och öka välbefindandet, bland annat för att stärka regionens konkurrenskraft och förmåga att skapa nya produkter och tjänster genom forskning och innovation, vilket bidrar till strategins delmål att "förbättra regionens globala konkurrenskraft". Inom insatsområde 1 pågår ett flertal initiativ med forskningsutbyten som mellan forskningsinstitutioner både inom programregionen och utanför. I exempelvis projektet NorFaST-HT kopplar man ihop branschens skandinaviska forskningssamarbete och skapar en forskningsmiljö kring industrins behov av korta värmebehandlingar i produktion och förädling av stål under olika faser. Alltifrån gjutningar, valsning, värmebehandling till slutprodukt.

Ett annat exempel på hur Interreg Nord bidrar till Östersjöstrategins delmål kan hittas bland annat i Nordprogrammets insatsområde 4, Gemensam arbetsmarknad. Genom detta område främjas förverkligandet av en inre gemensam marknad genom bättre matchning mellan arbetskraftens utbud och företagets efterfrågan, med en ökad sysselsättning och en ökad rörlighet hos arbetskraften över gränserna.

DEL C

**RAPPORTER SOM LÄMNAS IN 2019 SAMT SLUTLIG
GENOMFÖRANDERAPPORT (artikel 50.5 i förordning (EU) nr 1303/2013)****12. SMART OCH HÅLLBAR TILLVÄXT FÖR ALLA**

Uppgifter om och bedömning av hur programmet bidragit till att uppnå målen i unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla.

Europa 2020 är EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning. Strategin har tre övergripande prioriteringar: smart tillväxt, hållbar tillväxt och tillväxt för alla. En viktig del av Europa 2020-strategin är EU:s kvantitativa mål inom fem områden: sysselsättning, social delaktighet, utbildning, forskning och utveckling samt klimat och energi. Målen fastställdes av Europeiska rådet under våren 2010 och ska vara uppfyllda senast 2020. Målen för Europa 2020-strategin bistås även av sju huvudinitiativ på EU-nivå och i EU-länderna: innovationsunionen; Unga på väg; en digital agenda för Europa; ett resurseffektivt Europa; industripolitik för en globaliserad tid; en agenda för ny kompetens och nya arbetstillfällen och Europeisk plattform mot fattigdom. Till detta har medlemsländerna antagit nationella mål inom varje område. De mål som har satts upp inom ramen för Europa 2020 utgör sålunda grunden för sammanhållningspolitiken där bland annat Nordprogrammet ingår.

Nordprogrammet har en viktig funktion med att knyta samman Europa 2020-strategin med nationella planer och de regionala och lokala utvecklingsplanerna i norra Sverige, Finland och Norge. Innehållen i de tematiska målen i Nordprogrammet stämmer därför också väl överens med målen för Europa 2020 om en smart och hållbar tillväxt för alla.

Programmet fokuserar på ekonomisk tillväxt baserad på kunskap, innovation och näringslivsutveckling i en miljö som är grönare och resurseffektivare och som stimulerar högre sysselsättning och ökad social och territoriell sammanhållning. En del i det utvärderingsuppdrag som Kontigo AB genomfört under 2018 handlar om att bedöma hur programmet bidrar till målen och prioriteringarna i Europa 2020 strategin. Utvärderarnas slutsatser är bland annat att projekten inom samtliga insatsområden bidrar till programmets specifika mål och att programmet därmed också bidrar till målen i Europa 2020 strategin, i enlighet med den logik som finns i de tematiska målen i programmet.

Smart tillväxt:

En närmare genomgång av hur programmet bidrar till att uppnå målen i unionens strategi visar bland annat att exempelvis inom insatsområde 1 forskning och innovation, finns ett flertal projekt som arbetar för de överordnande målen i strategin om att främja investeringar i FoU. Insatsområdet arbetar mot två

specifika mål, det ena är att företagens kommersialiseringsförmåga av innovationer ska stärkas inom regionens fokusområden. Det andra specifika målet är att regionens aktörer inom innovationssystemet ska stärka sin förmåga att agera på den europeiska forskningsarenan. Båda tar fasta på EU:s strategiska mål inom forskning och innovation, att unionens aktörer måste öka investeringarna inom forskning och innovation, och inte minst, att aktörerna måste bli bättre på att kommersialisera på de framsteg forskningen åstadkommer.

Nordprogrammet har varit relativt framgångsrikt i att involvera både det offentliga och näringslivet inom insatsområde 1 när det gäller att kombinera de offentliga investeringarna med privata investeringar i FoU inom programmet. Genom att involvera näringslivet i forskningsprojekten bidrar programmet till att forskningsresultaten får större möjlighet till genomslag i marknadens behov. Om efterfrågan på forskningen kommer från näringslivet finns också en större sannolikhet att resultaten av forskningen kan leva vidare och bidra till fler högkvalitativa arbetstillfällen och därmed i förlängningen även bidra till den ekonomiska utvecklingen i Europa.

I regionen finns en stor basindustri inom såväl gruv- och mineralindustrin som olja, gas och trä- och skogsindustrin. Flera av universiteten och forskningsorganisationerna inom programområdet bedriver också framgångsrik forskning inom dessa områden. Det är därför naturligt att många av de projekt som programmet finansierar därför också har kopplingar till ett eller flera av dessa områden. Exempelvis projektet *NorFaST-HT* handlar om att uppdatera värmebehandlingsteknologin från den traditionella ugn- och flamuppvärmningen inom stålindustrin till teknologier som till sin verkningsgrad och egenskaper är bättre, såsom induktion och motståndsuppvärmning. Nya metoder ska kunna möjliggöra tillverkning av hårdare stålsorter än förut med mer kostnadseffektiva och miljövänliga processer än förut. Ett sådant forskningsprojekt handlar inte bara om att främja EU:s ekonomi genom kunskapshöjning och innovation, det handlar också om att stärka unionens konkurrenskraft gentemot våra viktigaste handelspartner i världen och att vara ledande inom miljövänlig teknik och gröna lösningar. Europeiska unionen har satt upp höga klimatmål som innebär att vi drastiskt måste minska våra utsläpp av bland annat växthusgaser under det kommande årtiondet. Genom att öka resurseffektiviteten skulle utsläppen kunna minska väsentligt och ändå öka den ekonomiska tillväxten.

Det geografiska läget och de långa avstånden inom programområdet är en utmaning, men har inte bara negativ påverkan på möjligheterna att samverka mellan olika forsknings- och teknikutvecklingscentra i regionen. Med hjälp av informationsteknik kan regionen bli oberoende av de långa distanserna och därmed använda tekniken så att fler delar av regionen får ta del av kunskapsutvecklingen hos olika forskningsaktörer. De olika utmaningarna som finns i regionen kan också fungera som en testbädd för olika lösningar för utvecklingen av det digitala samhället. Områden som e-hälsa,

höghastighetsuppkopplingar av internet över långa avstånd och distribution av varor och tjänster online kan utvecklas ytterligare och är betydelsefulla både för utvecklingen av regionen, men kan även tas vidare till en europeisk nivå. EU konstaterar i sin 2020-strategi att EU:s länder och företag behöver stärka sina förmågor i det digitala samhället.

Nordprogrammet bidrar till att utveckla den digitala agendan för Europa. Några av projekten som programmet stödjer som arbetar för att utveckla det digitala samhället i EU är bland annat projekten *AMCA* och *CYNIC*. I projektet *AMCA* adresserar man utmaningen med att telekommunikationskapaciteten/täckningen i de arktiska områdena inte fungerar på motsvarande sätt som i andra välutvecklade länder. Syftet med projektet är att identifiera bristerna i kommunikationsarkitekturen i de arktiska områdena. När bristerna i arkitekturen har identifierats och vad som krävs för att rätta till dem, skapas en färdplan för implementeringen av dataöverföring i det arktiska området. Inom insatsområde 2 Entreprenörskap, är projektet *CYNIC*:s huvudsakliga mål är att främja utvecklingen av den digitala tjänstenäringen i regionen genom att tillhandahålla en gränsöverskridande utvecklingsmiljö för test och lärande, vilket ska resultera i affärsmodeller anpassade för digitalisering och digitala tjänster.

Hållbar tillväxt:

Ett resurseffektivare och grönare EU kräver bland annat att vi använder oss av de tekniska framsteg som forskningen förser oss med. Några exempel på projekt som programmet finansierar och som både stödjer EU:s strävan om en ekonomi baserad på kunskap och innovation tillsammans med en grönare och konkurrenskraftigare ekonomi är bland annat projekten *Ny teknik för energieffektiv partikelavskiljning från rökgaser* och *WAX*. Det första projektet tar fasta på att det finns ett stort antal biobränsleeldade eldstäder inom regionen som kan utgöra tänkbara applikationer för den tänkta tekniken. Effektiv rökgasrening för små och medelstora värmeanläggningar används inte kommersiellt i någon större omfattning i dagsläget. Däremot finns det verkstadsindustri som skulle kunna vara möjliga intressenter för att tillverka en kommersiell produkt rörande rökgasrening. Genom att gemensamt utveckla och sprida kunskap om billigare system för rökgasrening kan tekniken även vara intressant för kommuner i regionen samtidigt som minskade partikelutsläpp och mindre transporter ger en mindre miljöpåverkan.

Det andra projektet handlar om att utveckla metoder som möjliggör utvinning av naturvax från lingon och blåbär från bärindustrins biflöden som för närvarande kastas bort. Utvinning av naturvax ger möjligheter att utveckla ny affärsverksamhet och kommersialisering av nya produkter. Under förutsättning att vaxet kommer att kunna utvinnas ekonomiskt och framställas från sidoströmmar i industrin skulle denna arktiska naturresurs kunna innebära ett effektivare utnyttjande än vad som idag tas tillvara av den årliga bärskörden.

Ett tredje exempel på projekt som finns inom insatsområde 2 Entreprenörskap och som bidrar till målet om en hållbar tillväxt och ett främjande av en resurseffektivare och konkurrenskraftigare ekonomi är *CINEMA*. Projektet ska stärka regionens näringsliv och öka den gränsöverskridande handeln, exporten och internationaliseringen hos regionens SMF med hjälp av de nya affärsmöjligheter som en cirkulär ekonomi ger möjlighet till. Inom den tunga industrin finns det önskemål om att övergå från "producera, använd och släng" konceptet till en mer cirkulär ekonomi där material och komponenter återtillverkas med additiva metoder. Projektet bidrar till att de återtillverkningsprocesser, tjänster och produkter som utvecklas kan tillämpas i företagets produktion och att åtgången av energi och råmaterial i produktionen minskar.

Hållbar tillväxt handlar inte bara ekonomisk tillväxt och att öka resurseffektiviteten, Kampen mot klimatförändringar och att öka ekosystemens resiliens måste genomföras på flera olika nivåer. Inom insatsområde 3, Kultur och Miljö, pågår flertalet projekt som bidrar till att förebygga negativ miljöpåverkan och att förbättra den biologiska mångfalden. Bland annat handlar de två projekten *Kustmynnande Vattendrag i Bottenviken* och *SEAmBOTH* om att analysera och förbättra vattenkvaliteten i Östersjöområdet och Bottenviken. Projektet *Kustmynnande Vattendrag i Bottenviken* huvudsakliga mål är att utarbeta metoder som minskar vattendragens transport av miljögifter till Östersjön medan *SEAmBOTH*:s mål är att bidra till bevarandet av Bottenvikens biologiska mångfald, dess habitat och ekosystem samt de ekosystemtjänster mångfalden förser oss med.

Tillväxt för alla:

Några av de utmaningarna som EU bland annat har identifierat i sin Europa 2020-strategi är att sysselsättningsgraden i EU är lägre än i till exempelvis USA och Japan. Ett av målen i unionens strategi är därför att sysselsättningsgraden för befolkningen i åldrarna 20–64 år ska öka, bland annat genom större deltagande av kvinnor och äldre, samt genom bättre integration av invandrare i arbetskraften. EU ser också utmaningar med att allt för många unga lämnar skolan i förtid. Målet i strategin är därför en minskad procentandel personer med avbruten skolgång, samtidigt vill man även öka andelen av befolkningen som har avslutad högre utbildning. Dessa mål hänger i stor grad samman, exempelvis bidrar högre utbildningsnivåer till ökad anställbarhet och en högre sysselsättningsgrad bidrar till ett minskat utanförskap.

Ungdomar är en viktig arbetskraftsreserv som programområdet strävar efter att nyttja i högre grad liksom utrikesfödda. Inom EU har en fjärdedel av alla elever lässvårigheter och en av sju ungdomar lämnar utbildningen i förtid. Det är därför viktigt att kunna bidra med insatser för matchning mellan arbetskraftsbehov och den arbetskraftsresurs som ungdomar och utrikes födda utgör. Det är också viktigt med åtgärder för NEETs "drop-outs" (dvs. ungdomar under 20 år som avbryter en utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan) och för de ungdomar som efter genomgången grund- eller gymnasieskola varken studerar vidare eller har

etablerat sig på arbetsmarknaden. Dessa ungdomar har t.ex. behov av praktikplatser och riktade åtgärder för att kunna matcha dem med behov på arbetsmarknaden.

Även inom området personer med universitetsexamen ligger EU efter sina motsvarigheter i USA och Japan, då mindre än en tredjedel av personerna i åldrarna 25-34 har universitetsexamen, jämfört med 40 % i USA och över 50 % i Japan.

Ett gränsöverskridande mervärde kan skapas genom erfarenhetsutbyte för att lära av varandra och för att utvecklas, se och skapa nya sysselsättningsmöjligheter tillsammans. Detta gäller i lika hög grad utrikes födda och andra som står utanför arbetsmarknad och utbildningssystem.

Inom Nordprogrammets insatsområde 4 Gemensam arbetsmarknad pågår flera projekt som främjar den gränsöverskridande rörligheten på arbetsmarknaden. Ett exempel på projekt som drivs i programmet och som arbetar med åtgärder för att hjälpa ungdomar att etablerat sig på arbetsmarknaden eller studera är projektet *Rampen*. Projektet bedrivs gemensamt i de två gränstäderna Haparanda och Tornio. Målet med *Rampen* är att hitta samverkansformer mellan berörda organisationer för att minska antalet ungdomar i regionen som varken har arbete eller kvalificerad utbildning. Projektet ska under gemensamma workshops ge unga arbetslösa kunskap, inspiration och coachning för att de ska få de verktyg och det kontaktnät de behöver för att komma vidare ut på arbets- och/eller studiemarknaden på båda sidor landsgränsen. Ett annat projekt som är tänkt att främja en ökad sysselsättning och som stödjer arbetskraftens rörlighet på Nordkalotten är projektet *NORPÅ*. I *NORPÅ* har målet varit att utveckla ett bättre och enklare system som underlättar den kvalificerade arbetskraftens rörlighet på Nordkalotten. Projektet ska bland annat genomföra en översikt av de kompetenser och regelverk som finns i dagsläget och hur man kan validera och harmonisera yrkesbehörigheter och yrkesutbildningarna mellan länderna.

13. PROBLEM SOM PÅVERKAR PROGRAMMETS RESULTAT OCH ÅTGÄRDER SOM VIDTAGITS – RESULTATRAM (artikel 50.2 i förordning (EU) nr 1303/2013)

Om bedömningen av de framsteg som gjorts när det gäller de delmål och mål som fastställs i resultatramen visar att vissa av dem inte har uppnåtts ska medlemsstaterna ange de bakomliggande orsakerna till detta i rapporten för 2019 (för delmål) och i den slutliga genomföranderapporten (för mål).

Samtliga av delmålen för de indikatorerna som ingår i resultatramen för år 2018 har uppnåtts under året. Som framgår av tabell 3 som redovisar delmål och mål som fastställts i resultatramen så var den enda indikatorn som inte hade uppnått delmålen redan vid slutet av 2017 den som gäller nivån på utbetalningar av medel

inom insatsområde 4, Gemensam arbetsmarknad. Under 2018 har dock även den finansiella indikatorn inom insatsområde 4 uppnåtts.

När det gäller de finansiella indikatorer som ingår i resultatramen har programmet uppnått en måluppfyllnad gentemot delmålen för 2018 på mellan 125 % och 326 %. Även när det gäller delmål för övriga indikatorer har programmet väl uppfyllt delmålen och i vissa fall även programmets slutmål.

Eftersom samtliga av de delmål som sattes upp i programstarten nu har uppnåtts finns ett behov av att blicka framåt för att sträva efter att även uppfylla de slutmål som programmet satt upp. Målvärdena för år 2023 för de indikatorer som ingår i resultatramen uppdaterades i samband med programändringen. De finansiella indikatormålen justerades upp i enlighet med den nya budgeten. För flera av de övriga indikatorerna har slutmålen justerats upp väsentligt mer än motsvarande budgetökning. Exempelvis har målet för deltagande företag inom forskningsprojekt inom insatsområde 1 ökat från det tidigare slutmålet på 50 företag till att numera ha ett slutmål på 200 företag. Även målet för antalet deltagare i gränsöverskridande rörlighetsinitiativ har mer än trefaldigats, från 400 personer till att nu uppgå till 1300 personer. Uppjusteringen av målen är dels en följd av de till programmet tillförda medlen, men också beroende på att flera av målen sannolikt varit alltför försiktigt satta vid programskrivningen.

När det gäller programmets måluppfyllelse gentemot slutmålen för de finansiella indikatorerna har programmet fortfarande en bra bit kvar. Måluppfyllelsen av de finansiella indikatorerna är i dagsläget mellan 14 % och 29,6 % av programmets slutmål, där insatsområde 4 har lägst utfall och insatsområde 1 kommit längst. Utfallen av indikatorresultaten återspeglar sig av naturliga skäl till antalet projektbeslut, samt hur stor del av budgeten som har intecknats inom respektive insatsområde. Att Insatsområde 4, som har haft en lägre grad av intecknande av budgeten än övriga insatsområden, också har lägre nivå på deklarerade utgifter är därför inte helt oväntat. Insatsområde 1, som tidigt i programperioden både hade stora anspråk och där många projekt beviljades efter de första ansökningsomgångarna har därigenom också kommit längre i genomförandet av programmets mål.

Även för övriga indikatorer som ingår i programmets resultatram bedöms programmet ha goda förutsättningar att uppfylla resultatramens slutmål. Måluppfyllelsen gentemot programmets slutmål uppgår till mellan som lägst 17,7 % och som högst 112,5 % av programmets slutmål. Två av indikatormålen har vid utgången av 2018 redan uppnått programmets slutmål. Bland annat har målet inom insatsområde 2 med att 200 företag ska ha deltagit i gränsöverskridande marknadsinsatser nu uppnåtts. Även målet att 9000 personer ska ha deltagit i insatser som framhåller regionens kulturarv har uppnåtts, då 9015 personer har deltagit i sådana aktiviteter per 2018-12-31. Den indikator som ligger längst bort från slutmålet i nuläget är arealmålet med livsmiljöer som fått stöd för att uppnå

bättre bevarandestatus. Måluppfyllelsen för den indikatorn är för närvarande 17,7 % av programmets slutmål, men eftersom flera projekt i dagsläget pågår inom det området så finns det goda förhoppningar om att även den indikatorn ska kunna nå sina slutmål.

SAMMANFATTNING FÖR ALLMÄNHETEN

Under 2018 har förvaltande myndighet beviljat stöd till 17 projekt och sammantaget under hela programperioden har 66 projekt hittills beviljats stöd. Till och med den sista december 2018 har totalt 35 087 630 euro (55 %) av ERUF-medel och 6 598 247 euro (84 %) av norska IR-medel beslutats i programmet. Detta innebär att det fortfarande finns kvar ungefär 25 miljoner euro i EU-medel och 1,45 miljoner i IR-medel för intressanta projekt att söka. Under 2018 beslutade förvaltande myndighet om utbetalningar på totalt ca 7,87 MEUR. Totalt har nu ca 15,4 MEUR betalats ut till stödmottagarna under programperioden. Utbetalningarna motsvarar ca 45 % av hittills beviljade medel till projekt och ca 26 % av programmets totala budget.

Under året togs initiativ till en ansökan hos EU-kommissionen om programändring. Ansökan om programändring avsåg omfördelning av ERUF-medel från programmen Karelia CBC (FI) och Kolarctic CBC (FI och SE) till programmet Interreg Nord. Programändringen innebär att programmet tillförts 18,46 miljoner euro i ERUF-medel och att programmets budget efter programändringen nu är 60,41 miljoner euro i ERUF-medel. När den nationella medfinansieringen från EU-länderna inräknas uppgår den totala programbudgeten numera till 94,62 miljoner euro. Tillsammans med norsk finansiering uppgår programmets totala budget till ca 111,94 miljoner euro.

Inom insatsområde 1 - Forskning och innovation, har totalt 22 projekt beviljats hittills, varav två är förstudier. 19 projekt är pågående, tre projekt har avslutats till och med sista december 2018. Av insatsområdets budgeterade ERUF-medel har 10,76 miljoner euro (57 %) och av norska IR-medel har 2,04 miljoner euro (82 %) in-tecknats fram till sista december 2018. 13 av de beviljade projekten arbetar mot målet att det ska öka de små- och medelstora företagens förmåga att kommersialisera på de produkter och tjänster man utvecklar. Sammanlagt har 115 företag hittills deltagit i något av programmets forskningsprojekt. Projekten har också resulterat i att totalt 178 aktörer hittills har deltagit i olika insatser som leder till nya produkter, tjänster eller metoder. Ett av årets beviljade projekt syftar till att utveckla energieffektiv rökgasrening för små och medelstora värmeanläggningar. Ett annat projekt arbetar med att ta fram en ny betonglösning baserat på biflöden från industrin och kraftverk och lämpar sig för vinterbetong, möjliggör betonggjutning i låga temperaturer och tål långa transportsträckor. Sedan tidigare pågår projekt som bland annat är verksamma inom träindustrin, biobaserade kompositmaterial, 3D-skrivning i metall och utveckling av återvinningstekniker från gruvavfall för utvinning av vanadin.

Några andra projekt som arbetar för att aktörerna inom innovationssystemet ska stärka sin förmåga att agera på den europeiska forskningsarenan inom regionens fokusområden kommer bland annat att utreda möjligheterna för att förbättra

telekommunikations-kapaciteten/täckningen i de arktiska områdena. Det pågår även projekt om hur man inom stålindustrin kan reducera energiförbrukningen och minska sina fossila utsläpp samt få mer kostnadseffektiva och miljövänliga processer.

Inom insatsområde 2 - Entreprenörskap, har totalt 14 projekt beviljats, varav fyra är förstudier. Åtta projekt är pågående och tre förstudieprojekt har avslutats till och med sista december 2018. Av insatsområdets budgeterade ERUF-medel har 9,27 miljoner euro (56 %) och av norska IR-medel har 2,2 miljoner euro (82 %) in-tecknats fram till sista december 2018.

Ett av årets beviljade projekt, *CYNIC*, jobbar mot det specifika målet om en ökad andel SMF med gränsöverskridande affärsmodeller. Projektet ska främja utvecklingen av den digitala tjänstenäringen i regionen genom att tillhandahålla en gränsöverskridande utvecklingsmiljö för test och lärande. Projektet kommer att bidra till att SMF får tillgång till en fysisk och virtuell experiment- och lärandemiljö för IT- och informationssäkerhet. Två andra projekt som beviljats under året arbetar för att öka exporten bland regionens SMF. Det ena projektet bygger vidare på det lyckosamma projektet *VAE* som avslutades under året. *VAE II* är precis som föregångaren inriktat mot besöksnäringen med målet att öka regionens synlighet som turism- och besöksdestination och fokuserar på att utveckla året runt-turismen i regionen. Det andra projektet ska hjälpa regionens SMF att utveckla nya affärsmöjligheter genom cirkulär ekonomi, bland annat genom processer där material och komponenter återtillverkas med additiva metoder. Inom insatsområdet har det sedan tidigare beviljats projekt som bland annat berör samarbeten inom kreativa näringar, besöksindustrin, SMF inom processindustrin, samt företag inom livsmedelsbranschen.

Även inom insatsområde 2 har programmet lyckats väl med att få företagen att medverka i projektens aktiviteter. Indikatorn för deltagande företag i gränsöverskridande marknadsinsatser har under året kommit upp i sammanlagt 225 företag, jämfört med programmets mål på 200 företag. Även utfallet vad gäller deltagande i affärsutvecklande insatser är redan uppe i 87 % av programmets slutmål.

Inom insatsområde 3 – Kultur och miljö, har totalt 19 projekt beviljats, varav två är förstudier. 15 projekt är pågående och fyra projekt har avslutats till sista december 2018. Av insatsområdets budgeterade ERUF-medel har 9,34 miljoner euro (55 %) och av norska IR-medel har 2,09 miljoner euro (89 %) in-tecknats fram till sista december 2018.

Två av årets fem beviljade projekt arbetar mot det specifika målet att stärka regionens kultur och kulturarv. Målsättningen med *Viesso duobddága/ Levande landskap* är att öka förståelsen kring det lulesamiska området som ett gemensamt

landskap i Sverige och Norge samt att förmedla samisk användning och förståelse av landskapet som underlag för upplevelser och naturbaserad turism i nordliga områden. Det andra projektet *Digital access to the Sámi heritage archives* handlar om att förbättra det samiska kulturarvets åtkomlighet genom att skapa en informations- och kommunikationsteknisk applikationshelhet där systemet fungerar som ett sökverktyg och länkar användaren till befintliga digitala samlingar kring den samiskspråkiga kulturen och kulturarvet.

Under året har det även beviljats medel till projektet *HALTI* som arbetar mot det specifika målet om en förbättrad bevarandestatus över naturmiljöer. Projektet ska upprätta en långsiktig hållbar årlig verksamhetsplan och en gemensam naturturismplan (visitor management plan) för samverkansområdet Halti. Projektet omfattar naturskyddsområdet Käsivarren erämaa i Finland samt Reisa nationalpark och Raisduottarhaldi landskapsskyddsområde i Norge.

Det har hittills beviljats medel till totalt sex projekt som arbetar mot det specifika målet om en förbättrad bevarandestatus över naturmiljöer. Förutom ovannämnda *HALTI* pågår projekt bland annat kring Tana älv för att bland annat avlägsna vandringshinder och bedöma tidigare restaureringsverksamheters inverkan. Andra projektet handlar om att bidra till bevarandet av Bottenvikens biologiska status, bland annat genom att utarbeta gemensamma metoder som minskar vattendragens transport av miljögifter till Östersjön.

Inom insatsområde 4 - Gemensam arbetsmarknad, har totalt 11 projekt beviljats, varav fyra är förstudier. Sju projekt är pågående, och fyra projekt har avslutats till sista december 2018. Av insatsområdets budgeterade ERUF-medel har 2,10 miljoner euro (46 %) och av norska IR-medel har 0,45 miljoner euro (65 %) in-tecknats fram till sista december 2018.

Två av årets fem beviljade projekt arbetar mot målet om att öka den gränsöverskridande rörligheten på arbetsmarknaden. För det ena projektet, *Bottenviksbågens ungdomar*, är det huvudsakliga målet att öka ungdomars gränsöverskridande rörlighet under studietiden, utifrån att de lär sig entreprenörskap, företagsamhet och gränsöverskridande samarbete. Syftet med det andra projektet, *Academic North*, är att hjälpa akademiker hitta arbete på ett socialt hållbart sätt och att bidra till lösningar kring bristen på kompetent arbetskraft inom framför allt ICT-branschen. Projektet ska bland annat bedriva ett tätare samarbete mellan flera av programområdets universitet.

Det har även beviljats medel under året till projektet *Sámi musihkkaakademija* som arbetar för att stärka kompetens- och kunskapsutvecklingen inom de samiska näringarna. Projektet mål är att stärka den samiska musiken som näring. Projektets innehåll är en tvåårig vuxenutbildning i samisk musik, utvecklande av undervisning i samisk musik på förskolor och skolor, främjande av

kulturföretagande inom musiken samt utvidgande och förstärkande av nätverket. Sedan tidigare har det bland annat beviljats medel till projektet *Biegganjunázat* som har huvudmål att erbjuda gränsöverskridande undervisning inom renskötsel. Några andra exempel på projekt som pågår och som har redovisat resultat är bland annat *Arctic Labour* och *Rampen/Ramppi*. Båda projekten arbetar för att öka den gränsöverskridande rörligheten på arbetsmarknaden. I *Arctic Labour* är målet att antalet personer som flyttar eller överväger att flytta över gränsen ska öka, medan målet i *Rampen/Ramppi* är att hitta samverkansformer mellan berörda organisationer för att minska antalet ungdomar i regionen som varken har arbete eller kvalificerad utbildning. Hittills har 1077 personer deltagit i gränsöverskridande rörlighetsinitiativ genom någon av programmets insatser.